

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**DROGOVÁ KRIMINALITA A JEJÍ PŘÍČINY VE
STŘEDOČESKÉM KRAJI**

Autor práce: Nikola Novotná

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych chtěla poděkovat nstržm. Bc. Michalu Širotkovi za konzultace a zprostředkování rozhovoru s kriminalistou.

ABSTRAKT

NOVOTNÁ, N. *Drogová kriminalita a její příčiny ve Středočeském kraji: bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 73 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: Kriminalita, drogy, příčiny, Středočeský kraj, toxikomanie

Bakalářská práce řeší problematiku týkající se drogové kriminality ve Středočeském kraji v porovnání s drogovou kriminalitou celé České republiky se snahou objasnit důvody případných rozdílů v hodnotách této kriminality. Práce analyzuje stav, strukturu a dynamiku drogové kriminality páchané na tomto území. Dále definuje základní pojmy a objasňuje některé významné skutečnosti, které jsou v souvislosti s drogovou kriminalitou. Také pojednává o příčinách této kriminality, především o vnějších vlivech, které mohou způsobovat drogovou závislost ve spojení s pácháním trestné činnosti. Práce také řeší možnost navržení opatření k pozitivnímu ovlivnění trestné činnosti páchané v souvislosti s drogovou závislostí, v rámci těchto opatření jsou zohledněny veškeré dostupné informace, které mají pro tuto oblast význam.

ABSTRACT

NOVOTNÁ, N. *Drugs Criminality and its Causes in the Central Bohemian Region: Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 73 p. Supervisor: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: Criminality, drugs, causes, Central Bohemian Region, addiction

The thesis solves problems related to drug crime in the Central Region Compared with drug-related crime cross the Czech Republic with an effort to explain the reasons for eventual differences in the value soft his crime. The thesis analyzes the status, structure and dynamics of drug crime committed in this territory. It also defines the basic concepts and clarifies some important facts that are related to drug crime. Also discusses the causes of this Crime, especially on external factors, which may cause drug addiction in connection with committing crime. The work also addresses the possibility of propose measures to positively influence crime crimes committed in connection with drug addiction in the context of these measures are taken in to account all available information that has sign if icance for the region.

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 DROGOVÁ KRIMINALITA A JEJÍ CHARAKTERISTIKA	11
2.1 Vymezení základních pojmů	11
2.1.1 Další důležité pojmy	14
2.1.2 Vymezení slangových pojmů	15
2.2 Historiedrog	15
2.2.1 Historie drog v datech	16
2.3 Stručný přehled zákonné úpravy v České republice	17
2.4 Druhy a účinky jednotlivých druhů drog	24
2.5 Shrnutí	27
3 PŘÍČINY DROGOVÉ KRIMINALITY	29
3.1 Osobní predispozice	30
3.2 Vrozená závislost dětí od matky narkomanky	30
3.3 Vliv rodiny	31
3.4 Vrstevnická parta	32
3.5 Pracovní profese	33
3.6 Vliv médií	33
3.7 Shrnutí	34
4 DROGOVÁ KRIMINALITA VE STŘEDOČESKÉM KRAJI	36
4.1 Statistika vybraných TČ drogové kriminality	36
4.2 Statistika sekundární drogové kriminality	40
4.3 Zatíženost obyvatelstva Středočeského kraje za rok 2015	44
4.3.1 Index zatíženosti obyvatelstva primární kriminalitou	44
4.3.2 Index zatíženosti obyvatelstva sekundární kriminalitou	45
4.4 Shrnutí	46
5 VÝZKUM A HODNOCENÍ	47

5.1	Řízený rozhovor s kriminalistou	47
5.1.1	Hodnocení získaných informací.....	51
5.2	Dotazníkové šetření	51
5.2.1	Hodnocení získaných informací.....	58
6	NAVRHOVANÁ OPATŘENÍ	59
6.1	Hodnocení	60
	ZÁVĚR.....	61
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	63
	SEZNAM ZKRATEK.....	66
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	67
	PŘÍLOHY	69

Úvod

Drogovou kriminalitu je možno chápat jako celosvětový problém. Užívání drog vede k různým druhům závislostí a to fyzické i psychické. Zneužívání drog škodí nejen uživatelům ale i široké společnosti. První ohlas drogové kriminality na území České republiky je datován od roku 1989. Od tohoto období začala drogová kriminalita plynule narůstat. V dnešní době je možno pozorovat jak drogy postupně ničí naši společnost. Nejvíce ohroženou skupinou osob jsou děti a mladiství. Za nejvýznamnější faktory, které na tyto osoby působí, můžeme považovat masmédiá, která drogy a jejich zneužívání propagují, a dále pak vrstevnickou partu, se kterou je potencionální drogově závislá osoba v blízkém kontaktu. Nejčastěji zneužívanou drogou u mladistvých je marihuana. Tato droga je snadno dostupná a je za nízkou cenu oproti jiným drogám. O marihuaně se může také hovořit jako o mezistupni, který vede k užívání tvrdých drog a to pervitinu, extázi, LSD a kokainu. Lidé jsou nejvíce ovlivnitelní na různých společenských akcích, jako jsou například diskotéky, festivaly a koncerty, na kterých se někteří z nich bez drog neobejdou. Na některé festivaly jezdí lidé jen proto, aby mohli drogu užít. Poslední dobou není vůbec žádný problém si drogu opatřit ať je to měkká či tvrdá. Neinformovanost lidí je také dalším faktorem, který negativně ovlivňuje statistiky kriminality. Do podvědomí lidí by se mělo dostat to, že za drogovou kriminalitu jsou považovány nejen trestné činy spáchané pod vlivem drog, ale i trestné činy spáchané za účelem financování užívání drog, trestné činy, k nimž dochází v souvislosti s fungováním nezákonných trhů s drogami, a trestné činy, při nichž dochází k porušování protidrogové legislativy.

Tato bakalářská práce řeší celou zmiňovanou problematiku týkající se drogové kriminality. Dále zjišťuje stav strukturu a dynamiku této kriminality v oblasti Středočeského kraje v porovnání s celou Českou republikou. Práce také obsahuje charakteristiku, rozdělení a jednotlivé důsledky zneužívání drog. První polovina práce obsahuje teoretickou část, která vymezuje základní pojmy. Druhá polovina práce je zaměřena na výzkum. Zde jsou zpracovány statistické údaje o drogové kriminalitě na území Středočeského kraje a České republiky. Tyto údaje představují grafy a tabulky, ze kterých jsou vyvozeny patřičné závěry. Dále jsou zde zpracovány údaje z provedeného rozhovoru a dotazníkového šetření, které doplňují základní poznatky. Ze všech zjištěných dat, poznatků a skutečností jsou navrženy opatření, které by přispěli k pozitivnímu ovlivnění zejména nealkoholové toxikomanie.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je objasnit a charakterizovat drogovou kriminalitu se zaměřením na nealkoholovou toxikomanii a dále její příčiny. Dílčím cílem je porovnat drogovou kriminalitu ve Středočeském kraji s kriminalitou celé České republiky a v případě zjištění rozdílů se pokusit objasnit důvody. Na základě analýzy statistických dat, dále na základě analýzy informací získaných z řízeného rozhovoru a dotazníkového šetření, navrhnout opatření směřující k pozitivnímu ovlivnění zejména nealkoholové toxikomanie.

Pro dosažení hlavního cíle je čerpáno z dostupné literatury, dále jsou použity odborné knihy, úzce zaměřené bulletiny, učební texty a internetové zdroje zaměřující se na tuto problematiku. Součástí hlavního cíle je objasnění příčin drogové kriminality. Zde je čerpáno z odborné literatury a internetových zdrojů. Tato část práce také obsahuje historická data, vymezení slangových pojmů, oblast předcházení drogové závislosti a v neposlední řadě dlouhodobé účinky drog na lidský organismus. Pro doplnění dalších důležitých informací práce čerpá z provedeného rozhovoru s kriminalistou, který se dlouhodobě zabývá osobami, které páchaly trestnou činností v souvislosti s drogami, nebo pod jejich vlivem.

Dílčím cílem je porovnat drogovou kriminalitu ve Středočeském kraji s kriminalitou celé České republiky a v případě zjištění rozdílů se pokusit objasnit důvody těchto rozdílů. Pro porovnání kriminality na těchto územích práce čerpá údaje z policejních statistik. Tyto údaje jsou zpracovány do přehledných tabulek a grafů a následně jsou popsány, vyhodnoceny a porovnány mezi sebou. Aby bylo možné zjistit hodnotné údaje, všechny výsledné hodnoty jsou přepočítány na index zatíženosti obyvatelstva konkrétní kriminalitou. Pro objasnění rozdílů zjištěných hodnot je čerpáno z odborné literatury, internetových zdrojů a trestního zákona.

Dalším dílčím cílem je na základě analýzy statistických dat, dále na základě analýzy informací získaných z řízeného rozhovoru a dotazníkového šetření, navrhnout opatření směřující k pozitivnímu ovlivnění zejména nealkoholové toxikomanie. Pro dosažení tohoto dílčího cíle jsou použity informace z provedeného dotazníkového šetření. Dotazník byl umístěn na webové stránky vypln.to.cz, kde odpovědělo 250 dotazovaných respondentů, tudíž byla získána kvalitní a hodnotná data. Pro návrhy opatření je zde čerpáno z analýzy statistických dat, která odhalují nejčastější trestnou činnost spojenou s drogovou kriminalitou, také odhalují některé příčiny dynamiky

drogové kriminality. Důležitým zdrojem informací pro návrh opatření je zde také provedený řízený rozhovor s kriminalistou. Jím poskytnuté informace jsou důležité, jelikož se nedají jinak sehnat. Navržená opatření mají charakter jak preventivní tak i represivní a vycházejí ze získaných poznatků, které se v práci vyskytují.

2 Drogová kriminalita a její charakteristika

Tato část bakalářské práce se zabývá drogami v obecné rovině. Seznamuje čtenáře se základním pojmoslovím, které je důležité a obsahuje nejružnější a nejčastěji zmiňované pojmy. Následně je zde vymezen i slovníček slangových pojmů, které se týkají drogové problematiky a je možné tyto slova často zaslechnout v okruhu uživatelů drog. V úvodním vstupu do problematiky je nahlédnuto do historie drog jak v obecném postupu, tak i v jednotlivých důležitých datech. V úvodním vstupu je zmíněna legislativa se zaměřením na jednotlivé paragrafy zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“) i zákona České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“ nebo „ZOP“) s následným objasněním neurčitých pojmů. Druhy drog jsou v této části rozebrány, popsány jejich účinky a vlivy na organismus jedince. Pro pochopení celé problematiky je potřeba se s tímto obsahem podrobně seznámit. Také je potřeba pochopit, že drogová kriminalita neobsahuje pouze protiprávní jednání spojené s výrobou nebo distribucí omamných a psychotropních látek, ale s touto problematikou souvisí i protiprávní jednání, které je spojené s užíváním drog jako je například řízení pod vlivem návykové látky, opatrování finančních prostředků pro nákup drogy a spoustu dalších, se kterými práce později seznamuje.

2.1 Vymezení základních pojmů

- Kriminalita

Jedním ze základních pojmů je kriminalita neboli zločinnost a literatura nabízí mnoho definic. Kriminalitu můžeme chápat jako souhrn jednání, které zákon označuje za trestný čin. Trestným činem se dále rozumí každé chování, které je protiprávní, škodlivé a naplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu.¹

Kriminalitu je možno chápat jako sociálně patologický jev, na který se soustředí kriminální fenomenologie. Kriminologie se snaží poznat stav, strukturu a dynamiku kriminality na daném území. Nasbírané informace jsou důležité pro etiologii, která se zaměřuje na příčiny dané kriminality. Dále se podle těchto zjištěných informací mohou ověřit kriminologické teorie, které jsou důležité pro hledání vhodné trestní politiky. Kriminalitu lze dělit podle několika kritérií. Ve vztahu k možnosti jejího poznání se

¹ NOVOTNÝ, O. A KOL. *Kriminalita mládeže: Studie o mladistvých delikventech*. Praha : SEVT, 1968. s. 7.

může dělit na: zjevnou (registrovanou), skrytou (latentní) a skutečnou (celkovou). Za registrovanou kriminalitu se považuje kriminalita, která vyšla najevo, a o které se orgány činné v trestním řízení dozvěděly a lze ji uvést do oficiálních statistik. Skrytá kriminalita je ta, o které se orgány činné v trestním řízení z nějakého důvodu nedozvěděly, a není uvedena v oficiálních statistikách. Tyto důvody mohou být různé, jde o toleranci poškozených, právní vědomí občanů nebo třeba z obavy z procesních úkonů. Skrytou kriminalitu je možno dále dělit na černá a šedá čísla, kdy černá čísla představují činy, o nichž se orgány činné v trestním řízení nedozvěděly. Šedá čísla označují činy, o nichž se orgány činné v trestním řízení dozvěděly, ale z nějakého důvodu nebyly zaneseny do oficiálních statistik. Celkovou kriminalitu tvoří shrnutí zjevné a skryté kriminality.²

Drogová kriminalita může být definována jako souhrn trestných činů spáchaných v souvislosti s drogami v určitém období na určitém místě. Drogovou kriminalitu je možno dále rozdělit na: **Primární** – to jsou trestné činy obsažené v trestním zákoně, které souvisí s nelegálním nakládáním s drogami. **Sekundární** – takto jsou označovány trestné činy, které přímo nesouvisí s nakládáním s drogami, ale jsou páchany pod jejich vlivem nebo za účelem získání finančních prostředků pro jejich nákup.³ Pokud se tedy v této bakalářské práci hovoří o drogové kriminalitě, jedná se o primární a sekundární trestnou činnost.

- **Organizovaný zločin**

„Organizovaná zločinecká skupina je společenstvím více osob s vnitřní organizační strukturou, s rozdělením funkcí a dělbou činnosti, která je zaměřena na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti.“⁴

Organizovaný zločin využívá situace, kdy v některé oblasti lidských potřeb existuje poptávka, která je jen těžko legálně uspokojitelná anebo vůbec. Často se může jednat o oblast migrace osob, které využívá organizovaný zločin ke svému obohacení. V této práci je řešena problematika drogové kriminality, a proto je zde zmíněn organizovaný zločin, jelikož poptávka po drogách je legálně jen těžko uspokojitelná a tyto skupiny se snaží na obchodě s drogami vydělat velké peníze. Dalšími oblastmi, ve

² SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 26-27.

³ NOVOTNÝ, O. A KOL. *Kriminologie*. 3. vyd. Praha : Aspi, 2008. s. 20.

⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

kterých organizované skupiny působí, jsou obchod s lidmi, lidskými orgány, obchod se zbraněmi, jaderným materiálem. V těchto a dalších oblastech organizovaný zločin překračuje právní úpravu a za takové služby inkasuje značný finanční obnos.⁵

- **Návyková látka**

„Návyková látka je alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka, jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.“⁶

- **Alkohol**

Alkoholický nápoj je lihovina, víno a pivo, dále se alkoholickým nápojem rozumí též nápoj, který není lihovinou, pivem ani vínem, pokud obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu.⁷

- **Droga**

„Droga je jakákoli látka, která je-li vpravena do živého organismu, může pozměnit jednu nebo více jeho funkcí.“⁸

- **Prekurzor**

Prekurzorem se rozumí výchozí látka, částice, z níž vzniká chemickou přeměnou výsledný produkt.⁹

- **Omamné a psychotropní látky**

„Omamné a psychotropní látky jsou látky, u nichž vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost nebo pro toho, kdo je opakovaně bez odborného dohledu užívá, a jsou uvedeny v seznamu látek.“¹⁰

⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 261.

⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 202.

⁷ ČESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zák. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-379> >.

⁸ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 202.

⁹ KOL.,. *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1995. s. 189.

¹⁰ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 202.

2.1.1 Další důležité pojmy

Nelegální drogou můžeme chápat látku splňující základní definice, tyto látky jsou však společností odsuzovány a zákonem zakázány. Tudíž je zakázána jejich výroba, distribuce či jiné formy nakládání s nimi.¹¹

Důležitým pojmem je i drogová závislost neboli toxikomanie (dříve narkomanie). Jde o psychický nebo i fyzický stav, kdy se osoba bez drogy nedokáže obejít a přestává být vůči droze svobodná. Tento stav může být trvalý a nese s sebou škodlivé důsledky jak pro závislou osobu, tak pro společnost. Pokud je drogová závislost tvořena pouze závislostí na jedné droze jedná se o závislost monotoxikomanii a pokud je osoba závislá na více drogách pak se jedná o závislost polytoxikomanii. Obecně je tedy možno rozdělit závislost do následujících kategorií:

- psychická,
- fyzická,
- zvýšená schopnost organismu vzdorovat účinkům drogy (tolerance),
- potřeba opatřit si drogu bez ohledu na finanční prostředky nebo důsledky získání.¹²

Pojem detoxikace má veliký význam zejména při léčení ze závislosti na drogách. Slovník cizích slov vymezuje pojem detoxikace jako – odstranění jedovatosti či jedovatých látek.¹³ V některých případech je možno se setkat s výrazem detoxifikace což je proces, při kterém se uživatel drog dostává z jejich účinků. Většinou se jedná o bezpečné prostředí, ve kterém se uživatel zotavuje z užívání drog, a také mu jsou podávány léky, které pomáhají minimalizovat nepříjemné příznaky a stavy spojené s odvykáním.¹⁴

Barbiturát je derivát kyseliny barbiturové, je hořký a ve větším množství jedovatý. Používá se v lékařství jako hypnotikum nebo sedativum.¹⁵

Abstinenční příznaky souvisejí s odvykáním si na určitou drogu a jsou spojené s nepříjemnými pocity. Je to reakce těla na nepřítomnost drog, na které si tělo navyklo.

¹¹NOŽINA, M. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997, s. 9-10.

¹²JURÁKOVÁ, I. *Trestněprávní postih toxikomanů*. Brno : SPFMUB, 1999. s. 9-11.

¹³KOL.,. *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1995. s. 189.

¹⁴SHAPIRO, H. *Drogy*. Praha : SVOJTKA A CO., S.R.O., 2005, s. 340.

¹⁵KOL.,. *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1995. s. 29.

Zastavení abstinčních příznaků lze dosáhnout pomocí další aplikací drogy nebo úplným vysazením drogy, avšak při úplném vysazení přetrvávají tyto příznaky i několik týdnů.¹⁶

2.1.2 Vymezení slangových pojmů

Jako v mnoha odvětvích lidské činnosti se i v této oblasti objevují slangové výrazy, se kterými se lidé mohou často setkat. Nejčastějšími výrazy jsou: Absták – abstinční syndrom. Badtrip nebo Horror trip – stav, kdy droga vyvolává jiné než dobré předpokládané účinky. Bouchnout si, šlehnout si, nastřelit se, dát si, nařachnout se, najet se, naprásknout se – nitrožilní aplikace drogy pomocí injekční jehly. Buchna, braunka, pumpa, nástřelka, pichna, práskačka – injekční stříkačka. Čára, lajna – je dávka drogy, určená ke šňupnutí. Dealer – osoba, která obchoduje s drogami. Depka, děčko – deprese. Dojezd – stav, kdy dochází k odeznívání účinků drogy. Fetovat, smažit, frčet, fírat – být pod vlivem drogy. Fetky, smažky, vysmaženci, toxíci, feťáci – uživatelé drog. Fetovat, smažit – brát drogy. Flashback – z anglického slova „záblesk paměti“ je to návrat stavu prožitého při intoxikaci drogou s určitým časovým odstupem, nejčastěji jeden rok. Géčko – jeden gram drogy. Halušky, haluze, figury, haldy – halucinace. Materiál, matroš – droga. Nádobíčko, vercajk, nádobí – pomůcky k aplikaci drogy. Nájezd – nástup účinku drogy. Přešleh, přestřel, překop, přebouchnutí, přebuch – předávkování. Psaníčko, psáňo – obal drogy, ve kterém se drogy distribuují. Vaříč – člověk, který vyrábí drogy. Zlatá dávka nebo zlatá rána – dávka, kterou si uživatel aplikuje s úmyslem se předávkovat a ukončit tak svůj život.¹⁷

2.2 Historie drog

Droga, původně sušený rostlinný nebo živočišný materiál, určený k léčebnému použití. Drogy doprovázejí člověka jako takového už od nepaměti. Například víno se pije už od časů starých Egypťanů, a dále léčivé použití marihuany je datováno k roku 2737 před naším letopočtem v Číně. Významné je to, s jakým cílem a v jakém množství tu kterou látku lidé užívají. Tatáž látka může být v určitém případě lékem, v jiném drogou a lidé využívali obojího. Každá kultura měla svou drogu. Ta bývala běžnou součástí legend, mýtů a tradic. Droga měla jasně vymezenou úlohu. Například indiáni žvýkali lístky koky, aby mohli přežít určité období svého života. Čínští filozofové a jejich učenci užívali opium pro meditaci. Halucinogenní látky hrály velikou roli

¹⁶ SHAPIRO, H. *Drogy*. Praha : SVOJTKA A CO., S.R.O., 2005, s. 340.

¹⁷ KOL., *Drogy – otázky a odpovědi*. Praha : Portál s. r. o., 2007. s. 175-179.

v rituálních obřadech spousty kmenů. S dalším objevováním světa a nárůstem obchodu lidé spatřovali v drogách i slast. Jednalo se o tabák nebo opium. Na začátku devatenáctého století znal civilizovaný svět téměř všechny typy dnešních drog. Užívání těchto drog se oddávali většinou bohatší lidé, kteří si je vzhledem k jejich ceně mohli dovolit. Toto užívání nevedlo k jejich masovému rozšíření, ačkoli byly snadno dostupné. Vzhledem ke společenským, ekonomickým, politickým a technologickým změnám v šedesátých letech dvacátého století mělo dojít rozšířením drog k vyššímu vývojovému stupni myšlení i jednání. Tento rozmach nejvíce ovlivnily války, které byly plné zla, násilí a nenávisti. Ale jako všechny ostatní pokusy o navození míru a pohody, ani tento pokus nevyšel, ba naopak. Drogy se rozšířily natolik, že začaly způsobovat vážné problémy v sociální i zdravotnické oblasti. To vedlo v sedmdesátých letech ve Spojených státech k vyhlášení drogové války.¹⁸

V Čechách je nejoblíbenější drogou pivo, které má díky kombinaci alkoholu s chmelovým výtažkem zvláštní tlumící účinky. V minulosti se jiné drogy na území Čech neužívaly. V devatenáctém století se zde více rozšířilo kouření tabáku a požívání alkoholu. Za první republiky bylo moderní kouření kokainu ve vybrané společnosti. Ani v Československu se drogová scéna nijak nerozšiřovala, jelikož Československo bylo díky Sovětskému svazu odříznuto od západní kultury. Plnilo pouze úlohu tranzitní země, a ani Československá měna nebyla pro drogové magnáty tolik zajímavá. Alkoholismem, který byl v tehdejší době největším problémem, se nikdo tolik nezabýval a dlouhou dobu byl uměle skryt. Po domácímu vyráběný pervitin byl záležitostí pouze malé skupiny lidí. V druhé polovině osmdesátých let se ve větším množství začala pěstovat a kouřit marihuana. Po listopadu 1989 se situace začala dramaticky měnit. V současné době jsou drogy všeho druhu k dostání na všech místech, jako jsou kluby, bary, ulice a dokonce i školy. Dnes dochází ke stále většímu rozšíření marihuany a různých modifikací extáze. Nejohroženější skupinou jsou osoby od 15 do 25 let.¹⁹

2.2.1 Historie drog v datech

První zmínka o drogách byla asi 5000 let před naším letopočtem, kdy Sumerové už znali a užívali opium. Opium mělo v jejich písmu vlastní ideogram, který se překládal jako hůl, což v překladu znamená „radost“ nebo „veselý“. Okolo roku 3500

¹⁸ ABADINSKY, S. H. *Drug Abuse*. 1989 s. 223-226.

¹⁹ *Historie drog v ČR* [online]. 2015 [cit. 15. Října 2015] Dostupný z WWW <antidrog.webzdarma.cz>.

před naším letopočtem je datována nejstarší historická zpráva o alkoholu. Jednalo se o pivo, jehož recept byl napsaný na egyptském papyrusu. Kolem roku 1000 našeho letopočtu bylo v Číně a na dálném východě velice rozšířené užívání opia. Roku 1493 Krištof Kolumbus přiváží se svojí posádkou do Evropy tabák. V 17. století ruský car Michal Fjodorovič nechal odsoudit k trestu smrti každého, kdo má u sebe tabák. Car Alexej Michajlovič nechal vyhlásit, že každý, kdo u sebe přechovává tabák, bude mučen, dokud neprozradí, kdo mu tabák prodal. V německém Lunebergu roku 1691 se kouření tabáku trestá smrtí. V Číně roku 1792 byla vyhlášena prohibice opia. Lidé, kteří vlastnili kuřárny opia, měli být trestáni uškrcením. V roce 1800 se z Egypta vracejí Napoleonovi vojáci, kteří přivázejí konopí do Francie. O pět let později německý chemik Friedrich Wilhelm Adam Sertürner popisuje a izoluje morfin. Doktor Jacques Joseph Moreau roku 1841 léčil hašišem duševně choré pacienty. O tři roky později byl izolován čistý kokain. Roku 1864 Adolf von Baeyer syntetizoval první známý barbiturát. Sigmund Freud v roce 1884 léčil pomocí kokainu své deprese a poté popsal své pocity: „Cítil jsem osvěžení a dlouhodobou euforii, která se nijak neliší od normální euforie zdravých osob... Pociťujete zlepšení sebekontroly, získáte více energie a chuti pracovat... Jinými slovy, všechno je úplně normální a nechce se vám věřit, že jste pod vlivem nějaké drogy...“. Do roku 1903 obsahovala Coca-Cola kokain. Od tohoto roku byl kokain nahrazen kofeinem. V roce 1924 je v USA zakázána výroba heroinu. V roce 1937 je přijat zákon o zákazu marihuany. Čína se v roce 1946 potýká se 40 milióny kuřáků opia. Počet spotřeby cigaret se od roku 1969 do roku 1970 zvýšil o 1 037 cigaret na jednoho člověka, tedy celkem se jednalo o 5 030 cigaret na osobu. Roku 1970 světová produkce tabáku byla 4,7 milionu tun, 300 milionů hektolitřů vína a 630 milionů hektolitřů piva a 2 600 miliard kusů cigaret.²⁰

2.3 Stručný přehled zákonné úpravy v České republice

Drogová kriminalita představuje celosvětový problém a její důsledky se odrážejí v každé zeměpisné oblasti bez ohledu na její kulturní nebo ekonomickou vyspělost. Obchod s drogami je realizován na mezinárodní úrovni zločineckými organizovanými skupinami a je jednou z nejvýnosnější protiprávní činnosti na světě. Oblast spojená s výrobou a pašováním drog se rychle vyvíjí a proto je důležité, aby všechny organizace působící proti drogové kriminalitě držely krok s tímto vývojem. To však není jednoduché a v mnoha případech na tento vývoj reagují s velikým zpožděním. Je to dáno tím, že zločinecké organizace zaměstnávají profesionály ze všech možných oblastí

²⁰ SZASZ, T. *Drogy: Historie jedné hysterie*. Praha : Votobia, 1985, s. 10-100.

a využívají nejmodernějších technologií.²¹ Velice důležitá je legislativa, zejména pro to, aby osoby, které se určitým způsobem provinily, byly spravedlivě potrestány a do budoucna se zdržely protiprávního jednání.

Drogovou problematiku v České republice neupravuje pouze trestní zákoník, ale i zákon o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, Vyhláška ministra zahraničních věcí o Jednotné Úmluvě o omamných látkách, Vyhláška ministra zahraničních věcí o Úmluvě o psychotropních látkách a v neposlední řadě zákon o přestupcích.

Drogové trestné činy jsou zakotveny v trestním zákoníku, který nabyl účinnosti 1. 1. 2010. Tento zákoník obsahuje mimo jiné všechny trestné činy, které je možno spáchat v souvislosti s drogami. Trestní zákoník stanovuje:

§ 274 Ohrožení pod vlivem návykové látky

Základní skutková podstata tohoto paragrafu zní – Kdo vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit značnou škodu na majetku. Kvalifikovaná skutková podstata vymezuje vyšší trest za to, kdo způsobí tímto činem havárii, dopravní nebo jinou nehodu, jinému ublížení na zdraví nebo větší škodu na cizím majetku nebo jiný závažný následek. Dále spáchá takový čin při výkonu zaměstnání nebo jiné činnosti, při kterých je vliv návykové látky zvlášť nebezpečný, zejména řídí-li hromadný dopravní prostředek nebo byl za takový čin v posledních dvou letech odsouzen nebo z výkonu trestu odnětí svobody uloženého za takový čin propuštěn.²²

U tohoto paragrafu se jedná o to, že se osoba přivede užitím návykové látky do stavu vylučující způsobilost a vykonává nějakou stanovenou činnost. Touto činností může být mimo jiné řízení motorových vozidel, nebo pracovní činnost, u které osoba používá manipulační zařízení, například vysokozdvihný vozík.

²¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. Příručky ministerstva spravedlnosti, svazek 65. Praha: MS, 2002. s. 3-24.

²² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Stav vylučující způsobilost je dán hladinou návykové látky v krvi. Toto množství vymezuje hranici mezi přestupkem a trestným činem. U alkoholu je tato hladina dána dle judikatury hodnotou 1 – 1,35 promile alkoholu v krvi. U THC 10 ng/ml a u metamfetaminu 200 ng/ml účinné látky v krvi. Při podezření ze spáchání trestného činu je rozhodující posudek lékaře z provedených odběrů biologického materiálu. Značnou škodou se rozumí škoda převyšující 500 000,-. Za větší škodu je považována škoda převyšující 50 000,-.²³

§ 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy

Základní skutková podstata u tohoto paragrafu stanovuje – Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed. Také jsou ve druhém, třetím a čtvrtém odstavci stanoveny kvalifikované skutkové podstaty a to – kdo spáchá tento čin jako člen organizované skupiny, ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, ve značném rozsahu, nebo ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let, způsobí-li činem těžkou újmu na zdraví, spáchá takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, spáchá takový čin ve velkém rozsahu, nebo spáchá takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let, dále způsobí tímto činem těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt, spáchá takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo spáchá takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. U tohoto protiprávního jednání je trestná i příprava.²⁴

Za výrobu se zde považuje proces, při kterém vzniká návyková látka. Například u marihuany se výrobou rozumí, když je rostlina ustřižena a dána k sušení. Dovoz a vývoz je dán překonáním státní hranice České republiky. Za nabídnutí se považuje situace, kdy kamarád do vrstevnické party přinese jednu cigaretu marihuany, zapálí ji a podá další osobě. Zprostředkování je činnost, při které jedna osoba řekne druhé, že osoba třetí nabízí určitou návykovou látku a domluví jim společný obchod. Prodejem se

²³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

²⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

rozumí předání návykové látky za finanční obnos. Posledním výrazem je „jinak jinému opatří“, v této podstatě se jedná o předání drogy zdarma. Vždy se musí jednat o osobu, která nemá k výrobě nebo jinému nakládání potřebné oprávnění.

Ve značném rozsahu se rozumí dle doporučení státního zastupitelství – metamfetamin 15–50 gramů, marihuana 250–375 gramů, kokain 9–25 gramů heroin 9–37,5 gramů, houby 600–1 000 kusů, ve větším rozsahu vůči dítěti metamfetamin 4–7 gramů, marihuana 45–75 gramů, kokain 1,5–3 gramů, heroin 2–4,5 gramů, houby 80–150 kusů, velkém rozsahu metamfetamin 100–250 gramů, marihuana 1 500–1 875 gramů, kokain 50–125 gramů heroin 75–187,5 gramů, houby 3 000–5 000 kusů,²⁵ těžká újma na zdraví je vymezena jako vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění tzn.: zmrzačení, ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti, ochromení údu, ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu, zohydření, vyvolání potratu nebo usmrcení plodu, mučivé útrapy, nebo delší dobu trvající porucha zdraví, značný prospěch je stanoven výnosem z trestné činnosti 500 000,- Kč.²⁶

§ 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu

První základní skutková podstata stanoví – Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC). Druhá základní skutková podstata hovoří o jiné omamné nebo psychotropní látce, než která je uvedena v první základní skutkové podstatě, nebo o jedu v množství větším než malém. Kvalifikované skutkové podstaty stanoví vyšší trest za to, kdo způsobí tímto činem škodu ve větším rozsahu a dále ve značném rozsahu.²⁷

Přechováním omamné látky, která je v tomto paragrafu uvedena, je možné chápat to, když má osoba tuto látku u sebe nebo ji někde skrývá. O trestný čin jde, pouze pokud se jedná o množství této látky větší, než malé viz níže. Vždy se musí jednat o osobu, která nemá pro přechovávání těchto látek potřebné oprávnění.

²⁵ *Metodický návod k posuzování znaků množství u drogových trestných činů*. NSZ[online]. 2010.[cit. 1. Listopadu 2015]Dostupný z WWW:

<<http://portal.justice.cz/Justice2/Soud/soud.aspx?h=1&q=metodick%fd%20n%e1vod>>.

²⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Množství větší než malé – doporučující hodnoty dle státního zastupitelství jsou: metamfetamin 2 gramy, marihuana 15 gramů, kokain 1 gram, heroin 1,5 gramu, houby 40 kusů, škodou většího rozsahu se v tomto případě rozumí nejméně 50 000,- Kč.²⁸

§ 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku

První základní skutková podstata zní – Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém rostlinu konopí. Druhá základní skutková podstata stanoví – kdo neoprávněně pro vlastní potřebu pěstuje v množství větším než malém houby nebo jinou rostlinu než uvedenou v prvním odstavci obsahující omamnou nebo psychotropní látku. Kvalifikované skutkové podstaty stanoví vyšší trestní sazby pro toho, kdo spáchá základní skutkové podstaty ve větším rozsahu nebo ve značném rozsahu.²⁹

Za pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku se považuje stav, kdy se semena této rostliny zasadí do země, čímž začne rostlina růst a osoba, která tak činí, nemá oprávnění tyto rostliny pěstovat.

Za pěstování konopí v množství větším než malém je považováno pěstování více jak 5 rostlin konopí, jež obsahují minimálně 0,3% THC. Množství větší než malé hub je stanoveno na 40 kusů.³⁰

§ 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu

Základní skutková podstata tohoto paragrafu zní – Kdo vyrobí, sobě nebo jinému opatří anebo přechovává prekursor nebo jiný předmět určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, přípravku, který obsahuje omamnou nebo psychotropní látku, nebo jedu. Druhý odstavec vymezí vyšší trest pro toho, kdo spáchá tento čin jako člen organizované skupiny, spáchá takový čin ve značném

²⁸ *Metodický návod k posuzování znaků množství u drogových trestných činů*. NSZ [online]. 2010. [cit. 1. Listopadu 2015] Dostupný z WWW:

<<http://portal.justice.cz/Justice2/Soud/soud.aspx?h=1&q=metodick%fd%20n%e1vod>>.

²⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

³⁰ ČESKO. Nařízení č. 455/2009 Sb. Nařízení vlády. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-467>>.

rozsahu, spáchá takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti, nebo získá takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.³¹

U tohoto trestného činu se jedná o výrobu a přechování prekursoru nebo předmětu pro výrobu drogy. Prekursorem mohou být nejrůznější látky. Například při výrobě pervitinu se používají léky jako je Modafen, který obsahuje látku, která se chemickým procesem odloučí a tak vzniká pervitin. K tomuto procesu se používají další chemické látky a přípravky jako chemické baňky, pipety atd., které mohou být součástí nějaké chemické soustavy pro výrobu drogy takzvané varny.

§ 287 Šíření toxikomanie

Tato základní skutková podstata zní – Kdo svádí jiného ke zneužívání jiné návykové látky než alkoholu nebo ho v tom podporuje anebo kdo zneužívání takové látky jinak podněcuje nebo šíří. Kvalifikovaná skutková podstata ve druhém odstavci stanovuje přísnější trest tomu, kdo spáchá tento čin jako člen organizované skupiny, vůči dítěti, nebo tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobně účinným způsobem. Odstavec třetí stanovuje trest pro pachatele, který spáchá tento čin vůči dítěti mladšímu patnácti let.³²

Na tento paragraf je jeden mediálně známý případ z policejní praxe, kdy v nedávné době začaly v Praze vznikat obchody, ve kterých byly nabízeny látky, které nejsou uvedeny v seznamu návykových látek, avšak jejich účinky na organismus člověka měly stejné nebo podobné vlivy jako návykové látky. V těchto obchodech si mohl kdokoli koupit jinou návykovou látku nabízenou jako reklamní předmět. Na majitele těchto obchodů orgány činné v trestním řízení dlouho lícily a nakonec se jim podařilo odstíhat tuto osobu právě za tento paragraf.

U některých paragrafů se vyskytuje pojmem jed, a jelikož je tato práce zaměřena na drogy, není zde jed popsán ani rozebrán. Jen pro představu se může jednat například o rtuť ve stanoveném množství.

³¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

³² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.

Hranice mezi trestným činem a přestupkem je stanovena jen tenkou linií. Pokud čin nenaplnuje znaky trestného činu, ale přestupku nepoužije se trestní zákoník ale přestupkový zákon, který stanovuje:

§30 Přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi

Tohoto přestupku se dopustí ten, kdo prodá, podá nebo jinak umožní požití alkoholického nápoje osobě zjevně ovlivněné alkoholickým nápojem nebo jinou návykovou látkou, osobě mladší osmnácti let, osobě, o níž lze mít pochybnost, zda splňuje podmínku věku, nebo osobě o níž ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohla ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek, neoprávněně prodá, podá nebo jinak umožní druhé osobě škodlivé užívání jiné návykové látky než jsou omamné látky, psychotropní látky a alkohol, se nepodrobí opatření postihujícímu nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek, úmyslně vyrobí líh nebo destilát bez povolení anebo úmyslně líh nebo destilát bez povolení vyrobený přechovává nebo uvádí do oběhu, úmyslně umožňuje požívání alkoholických nápojů nebo užívání jiných návykových látek než látek omamných a psychotropních osobě mladší osmnácti let, ohrožuje-li tím její tělesný nebo mravní vývoj, umožní neoprávněně požívání omamných a psychotropních látek osobě mladší osmnácti let, nejde-li o čin přísněji trestný, požije alkoholický nápoj nebo užije jinou návykovou látku, ačkoliv ví, že bude vykonávat zaměstnání nebo jinou činnost, při níž by mohl ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek, po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky vykonává zaměstnání nebo jinou činnost, při níž může ohrozit zdraví lidí nebo poškodit majetek, ve stavu vylučující způsobilost, který si přivodil požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, odepře se podrobit vyšetření, zda není ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, k němuž byl vyzván podle zvláštního právního předpisu, neoprávněně přechovává v malém množství pro svoji potřebu omamnou nebo psychotropní látku, neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prodá jednotlivé cigarety nebo neuzavřené jednotkové balení cigaret, kouří na místech zákonem zakázaných, prodá výrobek podobný tabákovému výrobku, tabákové potřebě ve formě potravinářského výrobku nebo hračky, a nebo podobný alkoholickému nápoji ve formě hračky, prodá tabákový výrobek, tabákovou potřebu nebo alkoholický nápoj v zařízení nebo na akcích určených osobám mladším 18 let, prodá, podá nebo

jinak umožní užití tabákového výrobku osobě mladší 18 let nebo neodepře jejich prodej fyzické osobě, o níž lze mít pochybnost, že splňuje podmínku věku.³³

Pokud korespondují skutkové podstaty trestných činů se skutkovými podstatami přestupků, je určujícím skutečností pro stanovení míry škodlivosti jednání právě ona hranice množství větší (pro trestné činy) či menší (pro přestupky) než malé.

2.4 Druhy a účinky jednotlivých druhů drog

Tato podkapitola obsahuje stručný přehled jednotlivých druhů drog a jejich účinky na jedince. Jsou v ní obsaženy základní informace o drogách, jejich vlivech, projevech a možnostech předávkování. Drogy obsahují nespočet množství účinných látek, které v určitém množství působí na organismus jedince a vyvolávají tak různé změny. Drogy neobsahují jen účinné látky, ale i spoustu dalších látek, které se do drogy mohou dostat při jejich výrobě či pěstování. Například při pěstování marihuany ve velkých pěstírnách se pro podporu růstu květin používá chemické hnojivo, jehož látky konopí vstřebává a uživatel si pak nemusí být jist, co společně s účinnou látkou ve zplodinách inhaluje. U konopí toto riziko není tak vysoké. To přichází až nitrožilní aplikací tvrdých drog. Pokud si nějaký uživatel koupí na ulici sáček s drogou v práškovém stavu, její čistota se liší od dávky k dávce. Kokain je možné sehnat v Praze s čistotou okolo deseti procent. Zbylé procenta zahrnují léky, které se například používají k odčervení domácích mazlíčků. Pokud je řeč o heroinu jeho čistota se na Českém trhu pohybuje v rozmezí pěti až deseti procent. Různorodost čistoty a množství účinných látek má za následek možnosti předávkování, jelikož uživatel při své obvyklé dávce může dostat do těla množství, které nemusí zvládnout.

Zajímavé jsou i ceny, za které můžete na černém trhu tu kterou drogu koupit. Pervitin se pohybuje okolo 1 500,- Kč za gram, Marihuana okolo 200,- Kč za gram, Heroin 800,- Kč za gram, LSD 300,- Kč za jeden papírek, Kokain 2 000,- Kč za gram, Extáze 500,- Kč za jednu tabletu.³⁴

Canabis

Všechny druhy konopných drog se mohou užívat buď kouřením, nebo ústně. Možnými účinky marihuany jsou euforie, snížená schopnost soustředění, uvolnění

³³ . Zákon č. 200/1990 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015. [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>>.

³⁴ *Ceny drog v ČR* [online]. 2015 [cit. 15. Listopadu 2015] Dostupný z WWW <antidrog.webzdarma.cz>.

zábran, zvýšení chuti k jídlu, zmatené chování, zesílení momentálního duševního stavu, rozšířené zornice, flashback. Jako u jiných drog je možné se touto předávkovat. Projevy předávkování se projevují jako únava, paranoia, psychóza, krátkodobé výpadky paměti a nevolnost. Abstinencním příznakem je například ztráta chuti k jídlu nebo nervozita. **Marihuana** se může vyskytovat v podobě sušených listů, nebo v podobě sušených květových palic. Závislost na canabisu může být pouze psychická. Uživatelé této drogy nemusejí mít potřeby zvyšovat dávku a doba účinku je dvě až čtyři hodiny. **Hašiš** může být světle až tmavě hnědá plastická hmota. Jako u marihuany se zde vyskytuje pouze psychická závislost a uživatel nemá potřebu zvyšovat dávku. Doba účinku je dvě až čtyři hodiny. Hašišový olej se vyskytuje v podobě kapalné látky podobné oleji. Vyskytuje se pouze psychická závislost. Stejně jako u marihuany a hašiše uživatel nemá potřebu zvyšovat dávku. Doba účinku je dvě až čtyři hodiny.³⁵

Stimulační

Účinky stimulačních drog se můžou projevit rozšířenými zornicemi, pokles soustředěnosti, euforie, pokles tepové frekvence a krevního tlaku, ztráta chuti k jídlu, celková stimulace, pocit zvýšené fyzické a psychické výkonnosti, schopnost vcítit se do druhého, nespavost. Projevy předávkování jsou pokles tělesné teploty, křeče, halucinace, paranoidní psychóza, možné úmrtí. Abstinencními příznaky jsou apatie, dlouhý spánek, podrážděnost, deprese, nervozita, neklid. **Pervitin** se vyskytuje v podobě hnědého až bílého prášku nebo roztoku. U pervitinu je možná fyzická závislost a vysoká míra psychické závislosti. Uživatel pervitinu má potřebu zvyšovat dávky a doba účinku je dvě až osm hodin. Užívání může být prováděno ústně, šňupnutím nebo injekčně. **Kokain** se vyskytuje v podobě bílého prášku. Jako u pervitinu je zde možná fyzická a vysoká psychická závislost. Uživatelé mají potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je jedna až dvě hodiny. Kokain je možné užít šňupnutím, kouřením nebo injekčně. **Crack** se vyskytuje v podobě bílých krystalků. Na cracku je vysoká psychická závislost a možná závislost fyzická. Uživatel má potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je jedna až dvě hodiny. Aplikuje se kouřením. **Extáze** může mít podobu malých tablet s ražbou nebo barevných kapslí. U této drogy je možná jak fyzická tak i psychická závislost. Uživatel spíše nemusí zvyšovat dávku a doba účinku je dvě až čtyři hodiny a užívá se ústně.³⁶

³⁵ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

³⁶ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

Opiáty

Možnými účinky opiátu jsou euforie, zklidnění, nevolnost, útlum dýchání, zúžené zornice, tělesný útlum, znecitlivění, pocit lhostejnosti vůči problémům. Projevy předávkování mohou být povrchní dýchání, lepkavá kůže, křeče, koma, zástava dechu a krevního oběhu a dýchání a možné úmrtí. Abstinenčním příznakem je ztráta chuti k jídlu, zívání, třes, panika, nespavost, pocení, bolesti svalů a kloubů, průjem, podrážděnost a vodnaté oči. **Heroin** může mít vzhled bílého až hnědého prášku a je na něm vysoká psychická i fyzická závislost. Uživatel má potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je tři až šest hodin. Způsob použití je injekčně, šňupnutím nebo kouřením. **Morfin** se vyskytuje v podobě ampulí. Na morfinu je vysoká fyzická i psychická závislost. Uživatel má potřebu zvyšovat dávku a doba účinku drogy je tři až šest hodin. Aplikovat lze ústně, injekčně nebo kouřením. **Opium** se vyskytuje v podobě hnědé hmoty a je na něm vysoká fyzická i psychická závislost. Uživatel má potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je tři až šest hodin. Může se aplikovat ústně nebo kouřením. Mezi další opiáty patří codein, braun a metadon.³⁷

Halucinogeny

Účinky halucinogenů jsou přeludy, halucinace, změněné vnímání času a prostoru, flashback. Při předávkování hrozí psychózy, sebevraždy a možné úmrtí. Abstinenčním příznakem je, že uživatel nevypočitatelný. Všechny druhy halucinogenů jsou aplikovány ústně. **LSD** se vyskytuje v podobě prášku nebo impregnovaných papírků. Na LSD vzniká střední psychická závislost. Uživatel nemá potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je dvě až šest hodin. **Psilocibin** může mít podobu sušených houbiček nebo vývar a výluh z nich. Na psilocibinu je pouze střední psychická závislost. Uživatel nemá potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je dvě až čtyři hodiny. **Meskalin** se vyskytuje v podobě sušených houbiček, vývaru nebo nálevu z nich a také v podobě prášku. Na meskalinu je pouze střední psychická závislost. Uživatel nemá potřebu zvyšovat dávku a doba účinku je dvě až šest hodin.³⁸

Těkavé látky

Těkavé látky se vyskytují v podobě čiré tekutiny s výrazným zápachem. Na těchto drogách může být vysoká psychická závislost a je možná i fyzická závislost.

³⁷ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

³⁸ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

Uživatel má u těchto drog potřebu zvyšovat dávku. Aplikují se pomocí inhalování nebo ve spreji. Možnými účinky jsou otupění, polospánek, psychický útlum a poruchy vnímání. Při předávkování dochází k poškození jater, dýchacích cest, mozkových tkání a možné je i úmrtí. Abstinenčními příznaky jsou podrážděnost, deprese a nespavost. **Toluen** má dobu účinku dvě až čtyři hodiny. **Aceton a nitroředidlo** mají dobu účinku jednu až dvě hodiny.³⁹

Tlumící látky

Tlumící látky se vyskytují v podobě tablet a je na nich střední až vysoká psychická i fyzická závislost. Uživatel má potřebu zvyšovat dávky a užívají se ústně často v kombinaci s alkoholem. Možnými účinky jsou celkový útlum, dezorientace, opilecké chování a špatné dorozumívací schopnosti. Projevy předávkování jsou povrchní dýchání, lepkavá kůže, rozšířené zornice, slabý rychlý puls, koma a možné úmrtí. Abstinenční příznaky se projevují úzkostí, nespavostí, třesem, delirium, křečemi a epileptickými záchvaty. **Diazepam** má dobu účinku čtyři až šest hodin. **Rohypnol** má dobu účinku individuální. Mezi tlumící látky také patří radepur, fenobarbital, sekonam a meproamat.⁴⁰

2.5 Shrnutí

Závěrem je nutno dodat, že problematika týkající se drogové kriminality je velice obsáhlá a složitá. To značí i fakt, že se drogovou problematikou zabývá mimo jiné i celý jeden specializovaný útvar policie České republiky a to Národní protidrogová centrála. Drogová kriminalita zatěžuje společnost negativními vlivy a dopady na celkové prostředí. Pokud se jedná o osoby, které užívají drogy jen příležitostně, tato zátěž není taková. Největší negativní vliv mají osoby, které užívají pravidelně a jsou závislé. Na jejich následnou léčbu nebo zmírnění dopadů jejich kriminálního jednání pak vynakládá úsilí spousta lidí nehledě na finanční prostředky, které vynakládá stát. Drogově závislé osoby pak dávají možnost obrovských nezákonných výtěžků těm, kteří drogy vyrábějí, pěstují, distribuují nebo rozesílají do všech koutů světa. To znamená, že i menší drogový dealer si měsíčně na obchodech s drogami může vydělat stejně peněz, jako majitel středně velké firmy. Jeho činnost je jednoduchá, nakoupí větší množství drog od překupníka za podstatně nižší cenu a následně ji rozdělí na jednotlivé dávky a poté ji prodá odběrateli. V průběhu tohoto obchodního procesu dochází k postupnému

³⁹ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

⁴⁰ BULLETIN: *Drogy a jejich účinky*. Praha : PČR, 2008. s. 1.

ředění syntetických drog různými látkami. Čímž dochází ke snižování kvality, ale naopak ke zvýšení množství. Zkušený narkoman poté pozná, jak kvalitní a čistou dávku si koupil podle škrábání v nose při šňupnutí nebo podle pálení žíly při injekční aplikaci. Drogy se staly v průběhu let obrovským fenoménem. Dnešní doba však dává větší příležitost potencionálním uživatelům drog. Drogy jsou všude a prorůstají všemi sférami společnosti. Největší výskyt drog mezi občasnými uživateli jsou větší akce, ať už jde o koncerty, festivaly, či srazy. Tito lidé nejčastěji užívají stimulační drogy jako je extáze anebo marihuana. V některých případech se může vyskytovat aplikace kokainu nebo pervitinu. Vliv na možnost opatřit si drogu je i cena, za kterou je možné drogu sehnat. Výše uvedené ceny drog jsou za jeden gram, tudíž je možné koupit jednu dávku i za pár korun.

3 Příčiny drogové kriminality

Příčin, díky kterým se osoby stávají závislé na drogách nebo páchají kriminalitu spojenou s drogami, je několik. Jedná se především o vnější i vnitřní vlivy, které na osobu působí. Tyto vlivy mohou na osoby působit od dětství, přes dospívání až do dospělosti. Výskyt drogové kriminality nejvíce závisí na kriminogenních faktorech, které vedou ke vzniku drogové kriminality. Mezi obecné vlivy, které působí na jedince je možno řadit: osobnost, dědičnost, vliv rodiny, vrstevnická parta, prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá a žije. Často je potřeba, aby jedinec začal experimentovat s drogou, nějaký podnět. Většinou to může být rozchod s partnerem nebo partnerkou, úmrtí blízké osoby, neúspěch v některé oblasti lidské činnosti. Míno jiné, může jít i o potřebu udržet se v bdělém stavu při vysoce náročné pracovní náplni, za využití nejrůznějších drog.

Drogová kriminalita je obrovský problém současné společnosti. Pro efektivnější boj proti tomuto fenoménu, je nutné, aby se instituce, které se zaměřují na prevenci drogové kriminality, zaměřily u uživatelů právě na tyto příčiny. Pokud budou v rámci prevence použity účinnější prostředky, je velice pravděpodobné, že se podaří snížit počet činů, které jsou s drogovou kriminalitou spojené. Je statisticky dokázáno, že kriminálně závadové osoby pocházejí z rozvrácených rodin. Z tohoto důvodu je možno vliv rodiny na jedince chápat jako nejdůležitější vliv. Dalším velice důležitým vlivem je vrstevnická parta. Vzhledem k tomu, že většina vlivů na jedince působí už od útlého věku, je na období dospívání zaměřen i obsah některých příčin jako je právě rodina.

Každý jedinec má skryté předpoklady stát se kriminálně závadovou osobou v oblasti drogové scény. Tyto předpoklady mohou odstartovat psychicky náročné životní situace např. stres, frustrace, deprivace, konflikty, zvědavost, chuť zažít dobrodružství, zahálčivý způsob života nebo chybějící společenské zázemí. Dle SVATOŠE⁴¹ mezi nejdůležitější kriminogenní faktory je možno zařadit:

- biologické a psychologické
 - osobní predispozice
 - vrozená závislost dětí od matky narkomanky
- sociální faktory
 - vliv rodiny
 - vrstevnická parta

⁴¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. s. 202-205.

- partnerské vztahy
- pracovní profese
- vliv médií

3.1 Osobní predispozice

Kriminologie, stejně jako psychologie, chápe osobnost pachatele jako organický celek duševního života jedince zahrnující biologický základ, společenské podmínky a vztahy v jeho životě.⁴² Organický celek, který tvoří člověka, je závislý na tom, jaký vnější podnět ho ovlivní a způsobí určité společenské problémy. Pokud je řeč o kriminalitě spojené s drogami, je právě droga tím vnějším podnětem, který způsobí negativní stav. V tomto stavu se jedinci dopouštějí protiprávního jednání a jsou přítěží pro okolní svět. Na základě osobnostních vlastností je možné určit, zda drogy osobu ovlivní natolik, že se začne chovat protiprávně, nebo zda se osoba z pokušení dokáže vymanit.

K drogám nejvíce tíhnou lidé, kteří jsou přecitlivělí, zranitelní, trpící depresemi, úzkostí, psychicky labilní, s nízkým sebevědomím, které mají problémy s komunikací, nebo hůře navazují vztahy. Také se jedná o osoby s nízkým intelektem a jedince psychicky nevyrovnané. Tyto okolnosti se týkají lidí, kteří jsou na drogách závislí. Ty psychicky odolnější si dopřávají drogy jednou za čas a jsou schopni vlivu abstinčního syndromu odolat a drogu si odepřít. Těchto se zmiňované okolnosti netýkají. Naopak ctizádostiví a vyrovnaní lidé se stávají závislými jen zřídka. Důležitým faktorem je věk, který hraje velkou roli. Nejvíce ohroženou skupinou jsou mladí lidé mezi třináctým a pětadvacátým rokem života. V období dospívání se mění osobnost, sociální pozice, završuje se rozvoj identity a dospívající osoby jsou citlivější.⁴³

3.2 Vrozená závislost dětí od matky narkomanky

Drogová závislost žen, které čekají dítě, není až tak neobvyklá věc. Je zcela běžné, že tyto ženy nedokážou přestat užívat drogy, i když jsou poučeni od doktora o škodlivých účincích drog na plod. Některým se podaří od drog odprostit, bohužel je více těch, které to nedokážou. Jako pomoc jim může být substituční léčba, při níž se nahradí skutečná droga za nějakou méně agresivní látku. To však není zaručený způsob, jak své dítě mohou ženy ochránit.

⁴²HYHLÍK, F., NEKONEČNÝ M. *Malá encyklopedie současné psychologie*. 2. vyd. Praha : SPN, 1977. s. 103 .

⁴³PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha : Atlas, 1994 s. 88.

Drogová závislost těhotné matky je vážná věc. Drogy působí negativně jak na matku, tak i na plod, který v sobě nosí. Jedny z nejužívanějších drog u nás, kterými jsou heroin a pervitin, škodí plodu nejvíce. To, že je žena v těhotenství závislá na drogách, však není důvodem k umělému ukončení těhotenství. Heroin těhotenství výrazně neovlivňuje, nicméně ho ukončuje dříve. Dítě se rodí s nižší porodní hmotností, vyskytují se vývojové tělesné vady. Heroin se hromadí v plodové vodě hodinu po aplikaci a tlumí tělesnou aktivitu. Po porodu se u novorozence objevují abstinční příznaky do dvou až tří dnů po porodu. Děti, jejichž matka byla závislá na heroinu, mají mezi třetím až šestým rokem nižší tělesnou hmotnost, jsou menší a také mají nižší inteligenční kvocient. Kokain způsobuje, že plod nemá potřebný kyslík. Po porodu se projevují mírnější abstinční příznaky. Dítě se rodí s nižší porodní hmotností, má menší obvod hlavičky, vrozené vady srdce a močového ústrojí a kratší končetiny. Pervitin v těhotenství vede k předčasnému porodu. Plod má nedostatek kyslíku. Ve srovnání s heroinem je u novorozence abstinční syndrom kratší a není tak intenzivní. Kojenci a novorozenci jsou nejvíce ohroženi náhlým úmrtím.⁴⁴

3.3 Vliv rodiny

Rodina má na jedince značný vliv, zejména v jeho dospívání. Je statisticky dokázáno, že pachatelé pocházejí z rozvrácených rodin. Také v období dospívání jak bylo zmíněno, je v mladém věku formována osobnost a jakýkoli traumatický zážitek jako je například rozvod rodičů může způsobit, že osoba z nějakého protestu začne užívat drogy, a pokud je její osobnost natolik oslabena, dochází k drogové závislosti a poté k negativnímu protiprávnímu jednání.

Nejvýznamnějším úkolem rodiny je vychovat jedince tak, aby odpovídal všeobecně uznávaným společenským standardům. Způsobem výchovy je možno chápat celkové působení rodiny na jedince. Toto působení zahrnuje způsob komunikace v rodině a mezi rodinnými příslušníky, emoční vztahy mezi členy rodiny, emoční vývoj při společné činnosti, volba trestů, odměn a dalších výchovných prostředků, obsah a velikost požadavků kladené na jedince, jejich kontrola a odměňování. Důležitý je také způsob, kterým se požadavky na jedince kladou.⁴⁵

⁴⁴*Drogy a alkohol v těhotenství* [online]. 2015[cit. 15. listopadu 2015]. Dostupný z WWW <<http://www.babyweb.cz/drogy-alkohol-v-tehotenstvi>>.

⁴⁵LAŠEK, J. *Komponenty sebehodnocení pubescentů*. 2. vyd., Hradec Králové : Gaudeamus, 2005. s. 48.

Základními kriminogenními faktory, které působí na jedince v průběhu dospívání, jsou:

- závislost rodičů na alkoholu, nebo jiných návykových látkách,
- rozvrácená rodina,
- pobyt dítěte v dětském domově,
- preferování pracovních a dalších aktivit před výchovou dítěte,
- nezájem rodičů k chování jedince ve škole, prospěchu nebo trávení volného času,
- nepřiměřená výchova (přehnaná shovívavost nebo naopak tvrdost k jedinci),
- kriminální chování členů rodiny.⁴⁶

3.4 Vrstevnická parta

Vrstevnická parta je dalším faktorem, který zvyšuje riziko stát se závislým na drogách. V období dospívání je vliv vrstevníků na jedince značný. S vrstevnickou partou tráví člověk v období dospívání značné množství času. Období dospívání, jak již bylo zmíněno, je nejrizikovějším obdobím, při kterém se drogy stávají velkým lákadlem. Neformálním seskupením osob, kterým je vrstevnická parta, se vyznačuje určitou stálostí. Členové party mají stanovené cíle a je také stanovené jejich postavení a hierarchie ve skupině. Každá skupina má stanoveného vůdce, který skupinu vede, a ostatní členové se řídí jeho pokyny. Skupina si vymezuje společné normy chování, kterými se musejí všichni řídit. V průběhu trvání vzniklého společenství se zájmy skupiny mohou měnit. Z počátku se může jednat o kamarády ze školy, sportovního kroužku, osoby ze společného sídliště nebo osoby se společným zájmem například o hudbu, styl oblékání atd. Když skupina začne jevit zájem o drogy, byť jen lehké, je pravděpodobné, že všichni členové začnou s drogami experimentovat. Je to dáno tím, že i jedinec, který o drogu zájem nemá, se nechá strhnout partou a drogu užije, aby nevypadal jako slaboch, nebo aby se mu ostatní členové skupiny třeba nevysmívali. Toto chování skupiny může vést ke kriminálnímu chování, ať už jde o prodej, výrobu, nebo majetkovou trestnou činnost spojenou s opatřováním finančních prostředků pro nákup drog. U těchto skupin se zpočátku jedná o zvědavost, vhodný prostředek pro komunikaci či zábavu, avšak zvědavost může postupem času přerůst v závislost.⁴⁷

⁴⁶ CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2. vyd., Praha : MVČR 1998. s. 8-9.

⁴⁷ VONDRKA, J. *Smrt jménem zajímavost*. Praha : VYD, 2004, s. 20-26.

Jestli skupina jedinců začne experimentovat s drogami či ne závisí mimo jiné na kriminogenních faktorech, které mohou tuto skutečnost ovlivnit. Za základní kriminogenní faktory vrstevnické party lze považovat:

- síla a vliv vůdčí osobnosti, která skupinu vede,
- agresivita skupiny při prosazování svých ideologií,
- využití volného času a hledání způsobů jak zahnat nudu,
- pocit bezpečí a částečná anonymita skupiny,
- sugesce ideologií.⁴⁸

3.5 Pracovní profese

Náročnost povolání může dovést člověka do složitých situací, které nemusí zvládnout. Jsou dva případy, jaké se dají rozeznávat. První případ se může týkat člověka, který v práci zažívá nějaký druh stresu. Tento jedinec přestane stres v práci zvládat a začne od svých problémů utíkat třeba k alkoholu nebo drogám. Potom je to jen otázka času a vůle, zda se člověk dokáže z takovéto situace dostat. Pokud je vůle slabá, člověk přestane chodit do práce, začne více pít alkohol, dostane se do finančních problémů a pokud se nedostaví nějaká pomoc, může být jediným východiskem únik k drogám. Druhý případ se týká osob těžce pracovní vytížených. Jejich pracovní náplň je tak náročná, že začnou užívat drogy, aby se udržely ve střehu a při síle delší dobu. Jedná se nejčastěji o jedince, kteří vydělávají více peněz. Tento způsob „povzbuzení se“ je možné sledovat u více či méně mediálně slavných osob. I takto úspěšní lidé mohou přestat zvládat tlak, který na ně působí a skončit třeba až na ulici.

3.6 Vliv médií

Dalším faktorem ovlivňující možnost vzniku drogové závislosti jsou média. V televizi často dávají různé filmy, pořady či seriály, které drogy propagují v negativním slova smyslu, ať už jde o alkohol, cigarety, marihuanu nebo extázi. Je to značný problém, jelikož si někteří lidé myslí, že to co vidí v některých filmech je skutečné, nehledě na to, že u mladých jedinců může tato propagace zvýšit zvědavost a způsobit tak možnou závislost. Dalším negativem je možno chápat i to, jak média informují o legislativě. Televize málo informuje posluchače o tom, co jim v případě jejich protiprávního jednání hrozí, ať už jde o přechovávání, držení nebo pěstování různých druhů drog. Příkladem k takové dezinformaci a neinformovanosti může sloužit

⁴⁸ CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*, 2. vyd. Praha : MVČR 1998. s. 13-16.

příklad ze schůzky s uživatelem drog, který pro tuto bakalářskou práci přislíbil rozhovor. Dotyčný viděl v jedné nejmenované televizi reportáž o pěstování rostlin konopí, která uváděla, že do určitého počtu květin lze konopí beztrestně pěstovat. Měl pravdu, pokud pěstuje konopí do určitého počtu květin, trestného činu se nedopouští, avšak dopustí se přestupku, za který hrozí ve správním řízení pokuta do 15 000,- Kč a spolu s pokutou může orgán uložit i zákaz pobytu. Stejně neinformovaný byl dotyčný i o přechovávání malého množství marihuany.

Média, nejvíce však televize ovlivňuje postoje a názory řízené osobností. Vyskytují se názory, že kriminální jednání zejména mladých lidí je zaviněno vlivem televize. Televizní ikony jsou vzorem pro některé jedince, které se je snaží napodobovat, nebo se jim alespoň přiblížit. Média vládnou nejvíce citovými odezvami, které vyvolávají v televizních posluchačích. Těmito citovými odezvami se rozumí děs, smutek, nuda, vztek, zlost, strach či dojetí. Se silnějšími emocemi jde lépe obchodovat. Sledování různých programů má veliký vliv na psychiku člověka. Třeba násilné filmy nejvíce narušují psychiku dětem. Média se nemusejí vždy považovat za záporný vliv. Stačí si jen vybrat správný program, ze kterého je možné se naučit nebo dozvědět něco nového.⁴⁹

3.7 Shrnutí

Vymezené příčiny kriminality, které jsou zde zmíněny, nemusejí být vždy důvodem k tomu, aby se jedinec stal závislým. Často se jedná o souběh několika těchto faktorů. To znamená, že pokud jedinec vyrůstá v disfunkční rodině, nemusí být nutně příčinou toho, že se z něho postupem času stane kriminálně závadová osoba v souvislosti s drogami. Největší problém nastane, když se sejde několik těchto faktorů najednou. Pokud má jedinec k užívání drog osobní predispozice, vyrůstá v disfunkční rodině, která mu nestanoví životní priority a cíle, a ještě k tomu se začne stýkat s kamarády, kteří jsou na tom podobně jako on, pak nemůže být divu, že se tento jedinec stane na drogách závislým. Existují ale výjimky. Příkladem může být příběh jedné osoby, která byla odsouzena za výrobu a distribuci pervitinu. Tato osoba vyrůstala v luxusu. Její rodiče vlastnili velikou firmu, tak o peníze neměla nouzi. Rodiče se o ni starali dobře a nic nenasvědčovalo tomu, že se v budoucnu dopustí nějaké trestné činnosti. A jak už to většinou chodí, vlivem nudy se tato osoba začala zajímat o drogy. Nejprve začala zkoušet lehké drogy, poté přišla na řadu extáze, dále pak pervitin

⁴⁹ JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Média a společnost*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. s. 128.

a kokain. Postupem času s nasbíranými zkušenostmi se této osobě rozšířil obzor a se skupinou svých kamarádů začali pervitin vyrábět a prodávat. To znamená, že každý nese odpovědnost za svůj život a za své činy a vnější vlivy, které na člověka působí, ho nemusejí vždy přivést k drogám a ke kriminálně závadovému jednání.

4 Drogová kriminalita ve Středočeském kraji

Tato kapitola je zaměřena na statistiku drogové kriminality, která byla spáchána ve Středočeském kraji a následně je porovnána s hodnotami drogové kriminality na území České republiky. Ze zjištěných hodnot jsou zpracovány přehledné tabulky a grafy, které znázorňují zjištěné hodnoty kriminality. Zde je možné se setkat s dvěma typy tabulek a grafů. Jeden typ představují drogové trestné činy (primární), kde je zmíněn trestný čin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami (dále jen „OPL“) a s jedy, šíření toxikomanie, přechovávání OPL pro sebe a dále nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL za stanovené období. Druhý typ znázorňuje jednotlivé druhy kriminality, jako jsou vraždy, násilná trestná činnost, mravnostní trestná činnost, krádeže vloupáním, krádeže prosté a hospodářská trestná činnost, které byly spáchány pod vlivem OPL (sekundární).

Středočeský kraj leží uprostřed Čech. Počtem obyvatel, obcí a rozlohou patří k největším krajům v České republice. Středočeský kraj zabírá 14 % území České republiky a obklopuje hlavní město Prahu. Tento kraj se dělí na 26 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Největším správním obvodem s rozšířenou působností je Příbram, naopak nejmenším jsou Neratovice. Tento kraj jako jediný nemá své krajské město a jeho krajský úřad sídlí v hlavním městě Praze. Ke dni 1. 1. 2016 měl Středočeský kraj 1 323 355 obyvatel a byl nejlidnatějším regionem České republiky. Středočeský kraj má kromě Prahy nejhustší a nejpřetíženější dopravní síť v republice. Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2012 činila v kraji 24 749 Kč. Nezaměstnanost v kraji je dlouhodobě nižší, než je republikový průměr. Nejvyšší hodnoty v rámci celého kraje dosáhl okres Příbram s nezaměstnaností 9,04 %.⁵⁰

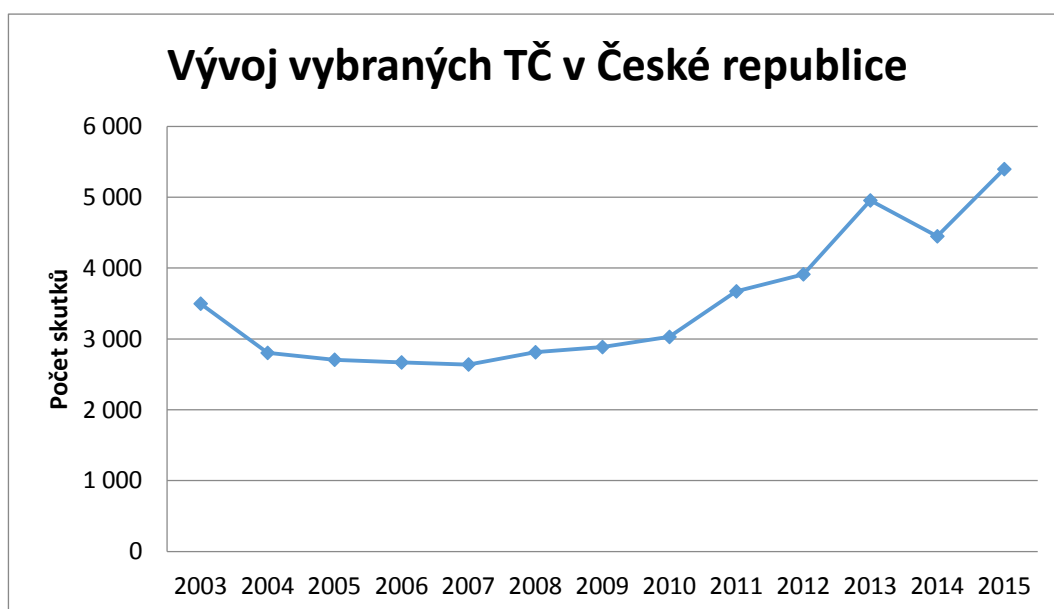
4.1 Statistika vybraných TČ drogové kriminality

Úvodem je nutno uvést graf č. 1, který znázorňuje vývoj počtu spáchaných trestných činů na území České republiky. Graf je tvořen součtem hodnot trestných činů: nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy, šíření toxikomanie, přechovávání OPL pro sebe, nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL (od 2009). Jak je možné z grafu vyčíst, počet skutků do roku 2004 klesá. Tento pokles je zaznamenán už od roku 1999, což není v grafu zaznamenáno. Pokles byl způsoben vzniknutím nového trestného činu držení OPL nebo jedu pro vlastní potřebu, který však nebyl do statistik zařazen. Od

⁵⁰ ČESKO. Středočeský kraj : *Informace o Středočeském kraji*[online]. KR-S © 2009 [2016 – 01 – 31]. Dostupné z: <<http://www.kr-stredocesky.cz/kraj>>.

roku 2004 je zaznamenána stagnace s nepatrným poklesem. Nepatrný pokles pokračoval do roku 2007. Od tohoto roku se drogová kriminalita začala mírně zvyšovat. Mírný nárůst pak pokračoval do roku 2009 a poté začal prudce stoupat. Toto prudké stoupání bylo zapříčiněno tím, že dne 1. 1. 2010 se stalo trestným činem nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL v množství větší než malé. Dalším důvodem zvyšování může být skutečnost, že se drogy postupem času začaly víceméně propagovat v médiích a tím vznikl i liberálnější přístup k tomuto odvětví kriminality. Vzhledem ke všem skutečnostem je možné předpokládat, že drogová kriminalita strmější pokles v nadcházejících letech nezaznamená.

Graf č. 1⁵¹

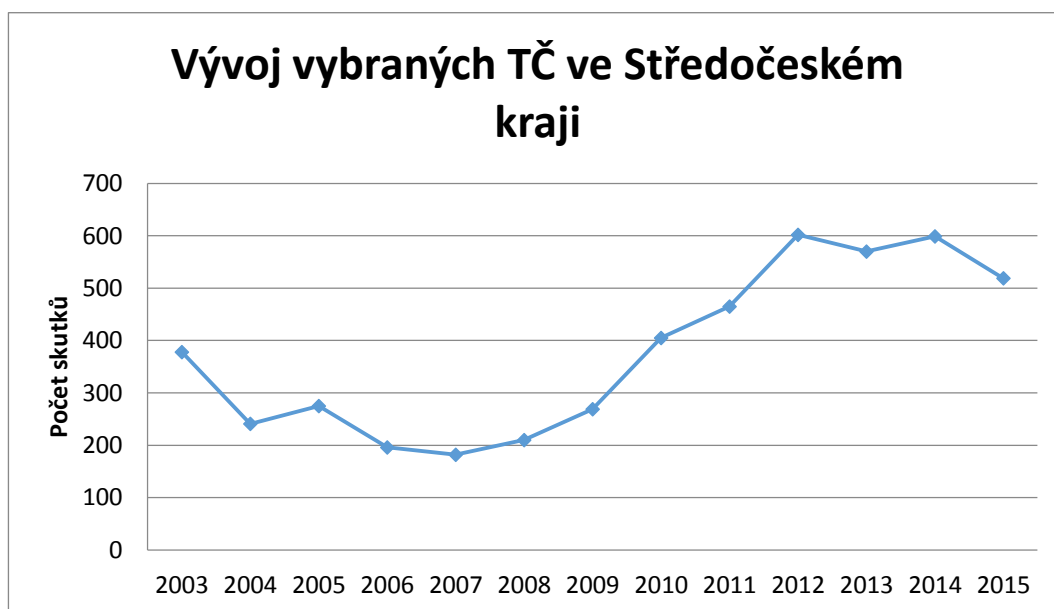

Následující graf č. 2 znázorňuje počet drogových trestných činů spáchaných na území Středočeského kraje pro možnost porovnání s hodnotami celé České republiky. Z grafu je patrné, že kriminalita v letech 2003 – 2004 klesala rychleji než v případě celé České republiky. V roce 2005 bylo oproti České republice zaznamenáno zvýšení počtu trestných činů. V letech 2006 – 2008 se tento počet ustálil. Od roku 2009, kdy byl zaveden zmiňovaný trestný čin nedovolené pěstování rostlin obsahující OPL v množství větší než malém, kriminalita prudce stoupala a to rychleji, než je celorepublikový průměr. Při porovnání roku 2013 obou grafů, kdy počet skutků na území České republiky dosáhl bezmála 5 000 a na území Středočeského kraje kolem 600 je zřejmé, že při počtu 14 krajů které Česká republika má, jde o nadprůměrné hodnoty. Při rovnoměrném zatížení České republiky se jedná o průměr 357 skutků na kraj, nejedná se však o zatížení obyvatelstva tímto druhem kriminality. Zatížení obyvatelstva

⁵¹ Statistiky policie České republiky

drogovou trestnou činností je vymezeno v další části této kapitoly. I když existují jisté rozdíly ve vývoji drogových trestných činů v České republice a Středočeském kraji, tak tyto jsou tak markantní, že není zapotřebí se jimi blíže zabývat.

Graf č. 2⁵²

V tabulce č. 1 jsou zaznamenány hodnoty vybraných jednotlivých trestných činů za období 2007 – 2015, které byly spáchány na území celé České republiky. Jak je možné z grafu vyčíst, vyšší hodnoty jsou zaznamenány v letech 2013 – 2015. Pokud se zaměříme na trestný čin „nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy“, nejvyšší hodnota je za rok 2015, kdy bylo spácháno 4 515 těchto činů. Z tabulky je také možno vyčíst, že hodnoty tohoto činu v posledních letech stoupají, což může být způsobeno obecnými podmínkami, které v České republice panují v oblasti této problematiky. Dalším zmíněným paragrafem je „Šíření toxikomanie“, kdy nejvyšší hodnoty byly zaznamenány v roce 2013 a to 93 trestných činů. V posledních letech je však zaznamenán pokles, který může být příčinou opatrnosti pachatelů a složitějším dokazováním. Pokud jde o „přechovávání OPL pro sebe, je zde zaznamenán nárůst, který v roce 2015 zaznamenal své maximum a to 696 trestných činů. Tento nárůst může souviset se zvyšujícím se počtem kontrol řidičů, u kterých byl proveden pozitivní orientační test na přítomnosti OPL v krvi. Při pozitivním výsledku jsou prováděny prohlídky osob a často dochází k nalezení většího množství drog. „Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL“ je v tabulce uvedeno až od roku 2010, což je dáno již zmiňovanou právní úpravou. Nejvyšší počet trestných činů je zaznamenán v roce

⁵² Statistiky policie České republiky

2014 a to 227 skutků. Tento stav překonal rok 2013 pouze o jediné dva skutky a naopak v roce 2015 byl tento počet nejnižší za posledních pět let.

Tabulka č. 1⁵³

Česká republika	Tab. č. 1 Vývoj jednotlivých TČ spáchaných za vybrané období									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy	2 216	2 364	2 443	2 516	3 097	3 261	3 947	3 587	4 515	27 946
Šíření toxikomanie	59	37	23	24	31	25	93	48	25	365
Přechovávání OPL pro sebe	364	411	419	343	375	433	689	586	696	4 316
Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL	0	0	0	145	168	193	225	227	160	1 118
Celkem	2 639	2 812	2 885	3 028	3 671	3 912	4 954	4 448	5 396	33 745

V porovnání tabulky č. 1, která se zabývá Českou republikou, s tabulkou č. 2, která je zaměřena na Středočeský kraj, je možné vidět rozdíl nejvyšších hodnot za jednotlivé roky. Z tabulky je zřejmé, že nejvyšší hodnoty byly zaznamenány oproti České republice v roce 2014 a to konkrétně u trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a přechovávání OPL pro sebe. Naopak nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL bylo ve Středočeském kraji za rok 2014 nižší a to 24 skutků z 227. Trestný čin šíření toxikomanie má nejnižší hodnoty z celé tabulky. Nejvyšší hodnotou je zde 8 skutků a to za rok 2013. V porovnání těchto hodnot s celou Českou republikou je zřejmé, že zatíženost Středočeského kraje tímto druhem kriminality za vybrané období je nižší (rozpočteno na 14 krajů, index zatíženosti bude řešen, viz dále).

Tabulka č. 2⁵⁴

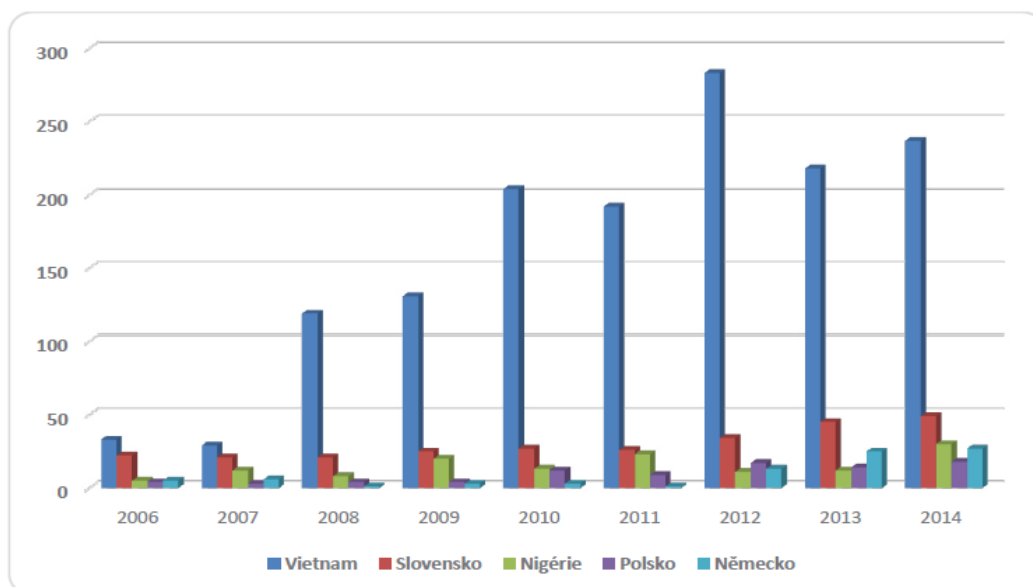
Středočeský kraj	Tab. č. 2 Vývoj jednotlivých TČ spáchaných za vybrané období									
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy	158	159	231	343	392	521	458	468	410	3 140
Šíření toxikomanie	0	1	3	2	4	3	8	1	2	24
Přechovávání OPL pro sebe	24	50	35	38	46	49	76	106	81	505
Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL	0	0	0	22	23	29	28	24	26	152
Celkem	182	210	269	405	465	602	570	599	519	3 821

⁵³ Statistiky policie České republiky

⁵⁴ Statistiky policie České republiky

Graf č. 3 znázorňuje osoby, které se na území České republiky dopouštějí drogové kriminality z hlediska jejich státní příslušnosti za období 2006 – 2014. Z grafu je možné vyčíst, že na našem území je největší počet pachatelů Vietnamské národnosti. Nejvíce jich bylo zaznamenáno v roce 2012, v dalším roce jejich počet klesl, ale v následujících letech začal mírně stoupat. V nepoměrně menším množství jsou to Slováci. I jejich počet se za vybrané období mírně zvyšuje. V grafu jsou uvedeni také občané Polska, jejichž počet se stejně jako u občanů Slovenska zvyšuje. Dalšími zástupci jsou občané Německa. Němci se na našem území dopouštějí v posledních letech trestné činnosti spojené s drogami čím dál častěji a jejich počet od roku 2011 stoupá. Kolísavý počet pachatelů je zaznamenán u občanů Nigérie.

Graf č. 3⁵⁵

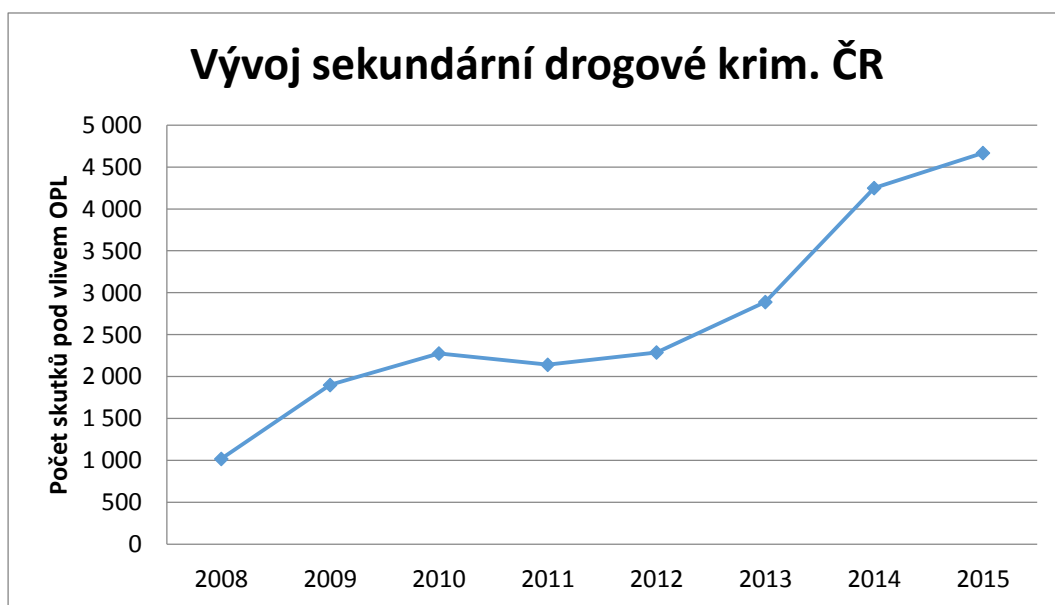
4.2 Statistika sekundární drogové kriminality

Jelikož se za drogovou kriminalitu považují i trestné činy spáchané pod vlivem návykové látky jsou v této části práce uvedeny statistické údaje sekundární drogové kriminality. V následujících tabulkách a grafech jsou znázorněny jednotlivé roky a počty skutků jednotlivých druhů kriminality, které byly spáchany pod vlivem návykové látky, od roku 2008 – 2015. Jako v předcházejících statistických údajích jsou zde uvedeny hodnoty celé České republiky v porovnání s hodnotami Středočeského kraje.

⁵⁵ Statistiky Národní protidrogové centrály

Graf č. 4 znázorňuje vývoj sekundární drogové kriminality na území České republiky. V grafu jsou uvedeny všechny trestné činy, které byly spáchány pod vlivem OPL. Jak je možné z grafu vyčíst, počet trestných činů spáchaných pod vlivem OPL stoupá. Mezi roky 2010 – 2012 počet těchto činů stagnuje s nepatrnými rozdíly, následně od roku 2012 se hodnoty prudce zvyšují. Dne 1. ledna 2013 došlo k vyhlášení amnestie prezidentem České republiky na méně závažné trestné činy, kdy došlo k amnestování 32 000 lidí z toho přes 7 000 z výkonu trestu odnětí svobody. Většina amnestovaných se do konce roku do vězení opět vrátila. Dalším důvodem může být i to, že policisté získali modernější prostředky pro detekci návykových látek u osob, kdy rovnou v terénu zjistí, že je osoba pod vlivem návykové látky. Avšak tyto prostředky jsou pouze orientační a musí následovat lékařské vyšetření spojené s odběrem biologického materiálu. Důvodem může být také to, že stoupají i počty drogově závislých osob a také společnost je k drogám více latentní.

Graf č. 4⁵⁶

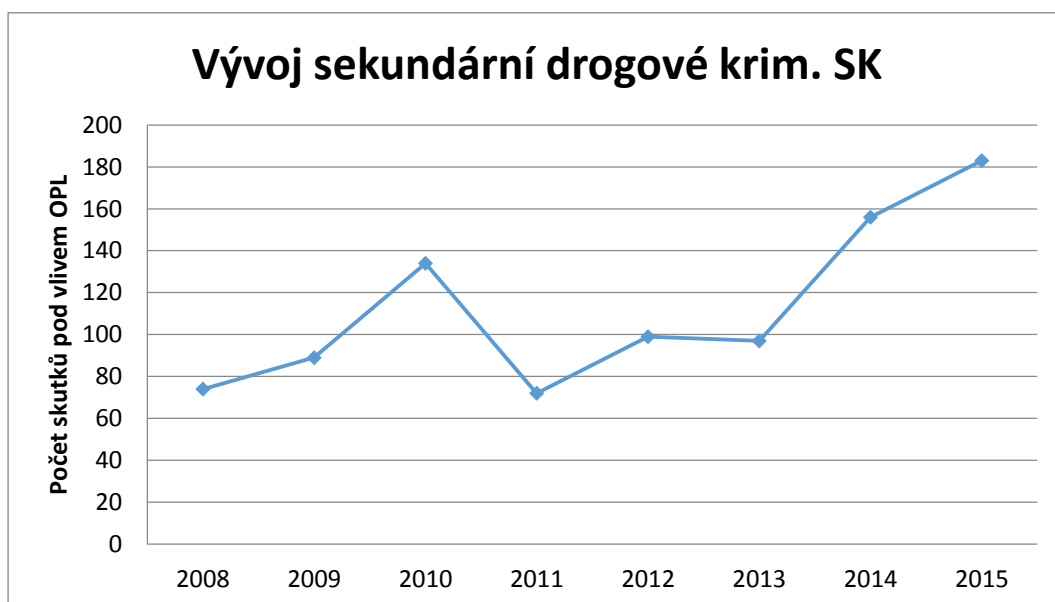

V grafu č. 5 jsou znázorněny hodnoty stejně jako v předchozím grafu s tím rozdílem, že se jedná o Středočeský kraj. U grafu, kde jsou hodnoty celé České republiky, bylo možno vidět, že jsou hodnoty vyvážené a rozdíly počtu skutků za jednotlivé roky nejsou tak veliké. Z grafu č. 5 je zřejmé, že hodnoty v letech 2008 – 2010 stoupají, obdobně jako tomu bylo u hodnot celé České republiky. Následující rok 2011 se podařilo policistům ze Středočeského kraje kriminalitu snížit, kdy hodnoty dosáhly minima za sledované období. To může být dáno tím, že policejní orgány začaly reagovat na zvyšující se stav sekundární drogové kriminality. V letech 2011 – 2012

⁵⁶ Statistiky policie České republiky

počet skutků začal opět mírně stoupat. V roce 2013 začala sekundární kriminalita mírně klesat. V roce 2014 pak počty skutků ovlivnila již zmiňovaná amnestie, která ovlivnila i následující rok. Ve své podstatě rozdíl ve vývoji sekundární drogové kriminality v České republice a Středočeském kraji není.

Graf č. 5⁵⁷

Tabulka č. 3 je zaměřena na počet skutků, které byly spáchány pod vlivem OPL na území České republiky za období 2008 – 2015. Z tabulky je zřejmé, že za sledované období je nejméně skutků, pokud vezmeme v úvahu základní rozdělení kriminality, u hospodářských trestných činů. To je dáno především tím, že pachatelé těchto trestných činů mají vyšší míru inteligence a k úspěšnému provedení potřebují střízlivost. U obecné kriminality je nejméně trestných činů spáchaných pod vlivem OPL u vražd. Dále jsou nízké hodnoty u mravnostních trestných činů, kde je vysoká míra latence ze strany obětí. Všeobecně nejvyšší hodnoty jsou zaznamenány u zbývající trestné činnosti, kdy nejčastěji páchaným trestným činem bylo ohrožení pod vlivem návykové látky. O nepoměrně méně následují silniční dopravní nehody. U ostatních trestných činů se jedná o maření výkonu úředního rozhodnutí. Pod tímto trestným činem je možné si představit řízení motorového vozidla nebo motocyklu, pokud byl vysloven správním orgánem nebo soudem jeho zákaz. Na jednotlivé roky se není nutno zaměřovat, jelikož jsou tyto hodnoty popsány v předcházejících grafech č. 4 a č. 5.

⁵⁷ Statistiky policie České republiky

Tabulka č. 3⁵⁸

Česká republika	Tab. č. 3 Počet skutků spáchaných pod vlivem OPL							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy	5	8	4	8	4	3	3	3
Násilné TČ celkem	77	100	68	105	94	109	118	137
Mravnostní TČ celkem	6	7	10	6	5	14	9	13
Krádeže vloupáním	59	62	53	64	58	60	79	47
Krádeže prosté	139	152	112	123	99	116	129	161
Majetkové TČ celkem	208	229	176	196	166	189	230	222
Ostatní TČ celkem	278	276	340	386	401	472	608	644
Zbývající TČ celkem	429	1 273	1 671	1 417	1 617	2 088	3 265	3 628
Hospodářské TČ celkem	21	15	12	32	6	18	19	24
Obecná kriminalita celkem	569	612	594	693	666	784	965	1 016
Celková kriminalita	1 019	1 900	2 277	2 142	2 289	2 890	4 250	4 668

Tabulka č. 4 je taktéž zaměřena na počet skutků spáchaných pod vlivem OPL, ale na území Středočeského kraje. Při porovnání tabulky, kde jsou vymezeny hodnoty celé České republiky s tabulkou s hodnotami Středočeského kraje, je zřejmé, že nejvíce páchané trestné činy jsou totožné. To platí i pro nejnižší počty skutků.

Tabulka č. 4

Středočeský kraj	Tab. č. 4 Počet skutků spáchaných pod vlivem OPL							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy	3	0	0	0	0	0	0	0
Násilné TČ celkem	7	1	1	1	2	1	3	3
Mravnostní TČ celkem	0	0	0	1	1	0	0	0
Krádeže vloupáním	10	1	1	1	0	0	0	1
Krádeže prosté	14	10	1	1	0	1	0	3
Majetkové TČ celkem	25	11	2	2	0	2	0	5
Ostatní TČ celkem	18	30	15	10	6	3	8	20
Zbývající TČ celkem	23	46	116	56	90	91	145	155
Hospodářské TČ celkem	1	1	0	2	0	0	0	0
Obecná kriminalita celkem	50	42	18	14	9	6	11	28
Celková kriminalita	74	89	134	72	99	97	156	183

Také u obou tabulek bylo nejvíce skutků zaznamenáno u zbývající trestné činnosti, konkrétně u trestného činu ohrožení pod vlivem OPL a dále u ostatní trestné činnosti, konkrétně u trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Tyto vysoké hodnoty mohou být dány tím, že se policisté zaměřují v rámci své činnosti zejména na

⁵⁸ Statistiky policie České republiky

řidiče. Také je u tohoto trestného činu téměř stoprocentní objasněnost, jelikož se pachatel chytne přímo při činu. Z tabulky je také zřejmé, že na území Středočeského kraje nebyla spáchána od roku 2009 ani jedna vražda pod vlivem OPL.

4.3 Zatíženost obyvatelstva Středočeského kraje za rok 2015

Následující tabulky znázorňují index zatíženosti obyvatelstva primární a sekundární drogovou kriminalitou za rok 2015 přepočítaný na 100 000 obyvatel. Jedná se zde o vybrané trestné činy jako je tomu v předcházejících tabulkách a grafech. Tento index je spočítán: počet skutků spáchaných a území Středočeského kraje a celé České republiky vyděleno počtem obyvatel žijících na tomto území a následně vynásobení 100 000 jakožto přepočtem na 100 000 obyvatel. Počet obyvatel celé České republiky byl stanoven dle platných statistik na 10 546 120 obyvatel.

4.3.1 Index zatíženosti obyvatelstva primární kriminalitou

V tabulce č. 5 je znázorněn index zatíženosti obyvatelstva primární drogovou kriminalitou na území Středočeského kraje a na území celé České republiky za rok 2015. Jak je možné vidět, nevyšší zatíženost obyvatelstva na území Středočeského kraje byla zjištěna u trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy a to s indexem 30,98. Rovněž tomu bylo i u hodnot celé České republiky s indexem zatíženosti 42,81. Dále pak s indexem 12,71 přechovávání OPL pro sebe byla zjištěna vyšší zatíženost u Středočeského kraje, než byl průměr celé České republiky s indexem 6,53. S hodnotou indexu 1,96 následuje nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL na území Středočeského kraje. Také u tohoto trestného činu byl na území Středočeského kraje zjištěn vyšší index, než je tomu u celkového průměru České republiky. Nižší index zatíženosti obyvatelstva byl zjištěn u Středočeského kraje u trestného činu šíření toxikomanie s indexem 0,15. U České republiky byl zjištěn index 0,24. Celkové hodnoty zatíženosti obyvatelstva na území Středočeského kraje a České republiky ukazují, že Středočeský kraj byl v roce 2015 zatížen primární drogovou kriminalitou méně, než je celkový průměr celé České republiky.

Tabulka č. 5⁵⁹

Jednotlivé TČ 2015	Středočeský kraj		Česká republika	
	Počet skutků	Index Zatíženosti	Počet skutků	Index zatíženosti
Nedovolená výroba a jiné nakládání s OPL a jedy	410	30,98	4515	42,81
Šíření toxikomanie	2	0,15	25	0,24
Přechovávání OPL pro sebe	81	12,71	689	6,53
Nedovolené pěstování rostlin obsahujících OPL	26	1,96	160	1,52
Celkem	519	39,22	5389	51,1

4.3.2 Index zatíženosti obyvatelstva sekundární kriminalitou

V tabulce č. 6 je znázorněn index zatíženosti obyvatelstva Středočeského kraje a České republiky jednotlivými druhy kriminality. Z tabulky je zřejmé, že největší zatíženost obyvatel jak na území Středočeského kraje, tak na území celé České republiky je zbývající trestnou činností. To není překvapivé, jelikož se hodnoty v celé tabulce shodují s předcházejícími tabulkami sekundární drogové kriminality. Nejdůležitějším poznatkem je to, že v ani jednom z uvedených druhů kriminality hodnoty Středočeského kraje nepřesáhly všeobecný průměr hodnot indexu zatíženosti celé České republiky.

Tabulka č. 6⁶⁰

Jednotlivé druhy TČ 2015	Středočeský kraj		Česká republika	
	Počet TČ pod OPL	Index zatíženosti	Počet TČ Pod OPL	Index zatíženosti
Vraždy	0	0	3	0,03
Násilné TČ celkem	3	0,23	137	1,3
Mravnostní TČ celkem	0	0	13	0,12
Krádeže vloupáním	1	0,17	47	0,45
Krádeže prosté	3	0,36	161	1,53
Majetkové TČ celkem	5	0,91	222	2,11
Ostatní TČ celkem	20	1,7	644	6,11
Zbývající TČ celkem	155	12,77	3 628	34,4
Hospodářské TČ celkem	0	0	24	0,23
Obecná kriminalita celkem	28	4,79	1 016	9,63
Celková kriminalita	183	35,93	4 668	44,26

⁵⁹ Statistiky policie České republiky

⁶⁰ Statistiky policie České republiky

4.4 Shrnutí

Ze zmíněných statistických údajů je zřejmé, že drogová kriminalita jak primární tak i sekundární roste. Pokud jde o celkový vývoj zdá se, že největší podíl na tomto vývoji drogové kriminality má zmíněná amnestie vyhlášená prezidentem České republiky. Při bližším pohledu právě na roky po amnestii se zdá, že v následujících letech by měla tato kriminalita začít pomalu stagnovat. To však ukáže až čas. Co se týče přímo pachatelů sekundární kriminality, tak u některých trestných činů dojde k jejich dopadení až po několika dnech, tudíž už nemůže být prokazatelně zjištěno, zda byl pachatel při páčání trestného činu pod vlivem návykové látky či nikoliv. Pokud je zmíněn index zatíženosti obyvatelstva primární drogovou kriminalitou, ve dvou případech byl tento index vyšší ve Středočeském kraji, než je celorepublikový průměr. Větší rozdíl byl zaznamenán v neprospěch Středočeského kraje u trestného činu Přechovávání OPL pro sebe, což není potěšitelné a tato skutečnost si vyžaduje další rozpracování a to formou výzkumu, který by směřoval ke zjištění příčin tohoto stavu.

5 Výzkum a hodnocení

Tato část práce se zaměřuje na výzkum a hodnocení získaných informací. V rámci výzkumu byl proveden řízený rozhovor s kriminalistou zařazeným na útvaru Služby kriminální policie a vyšetřování Krajského ředitelství policie Středočeského kraje na územním odboru Příbram. Rozhovor je zaměřený na základní poznatky o drogové kriminalitě, která je páchána na území Středočeského kraje. Jsou získány kvalitní informace o této problematice, především ty, o kterých se jen těžko dozvídá z literatury, či jiných podobných zdrojů. Proto je řízený rozhovor, vzhledem ke své kvalitě řazen k základním zdrojům informací pro návrh opatření a pro objasnění další problematiky. Dále je v této části práce uvedeno dotazníkové šetření, které mělo za úkol získat všeobecné poznatky a názory občanů o drogové kriminalitě. Jelikož se podařilo získat názory a postoje poměrně velké většiny osob je dotazníkové šetření, stejně jako rozhovor s kriminalistou, řazeno mezi zdroje informací daných pro návrh opatření.

5.1 Řízený rozhovor s kriminalistou

1) Jaká je Vaše náplň činnosti vzhledem k drogové kriminalitě?

„Pracuji na oddělení Obecné kriminality na územním odboru v Příbrami. Mojí pracovní náplní je vyhledání trestné činnosti spojené s drogami, následné rozpracování trestného činu v rámci legislativy tak, aby bylo možné sdělit podezřelému obvinění. Dále zpracovávám další věci, které vycházejí z nápadu trestné činnosti.“

2) S jakou trestnou činností spojenou s drogami se na Vašem útvaru nejčastěji setkáváte?

„Na tuto otázku jde odpovědět mnoha způsoby. Trestná činnost spojená s drogami je velice provázaná. Setkáváme se s takzvanou sekundární trestnou činností. Sem patří majetková trestná činnost, mravnostní trestná činnost, násilná a tak dále. U těchto trestných činů se zaměřujeme na osoby, které jsou pod vlivem návykové látky. Také se setkáváme s primární trestnou činností. Sem patří trestné činy spojené s výrobou, distribucí, pěstováním rostlin a další. Na tyto se zaměřuji já osobně od paragrafu 273 trestního zákona. Nejčastěji se setkávám s distribucí a výrobou.“

3) Myslíte si, že je v dnešní době složité opatřit si nějakou drogu? Popřípadě jaká může být finanční dostupnost?

„V dnešní době je strašně jednoduché opatřit si jakoukoliv drogu, a pokud se budeme bavit o finanční dostupnosti nejrozšířenější je na našem území marihuana a pervitin. Tyto drogy je možné sehnat v nějakém malém množství okolo dvou stovek.“

4) S pachateli jakého věku se nejčastěji setkáváte v oblasti drogové kriminality?

„Co se týče věku, tak dnes když to vezmu ze své praxe, drogové kriminality jak primární tak sekundární se dopouštějí osoby od patnácti let až po důchodce. Nejsem vám schopen říct přesný věk osob, které se nejčastěji dopouštějí drogové kriminality, to je různé jak říkám, máme zde mladistvé, osoby středního věku a důchodce. Škála těch lidí co berou drogy nebo drogy pěstují, prodávají je veliká.“

5) Jaká je spolupráce s drogově závislými osobami?

„Spolupráce s drogově závislými je těžká. Někteří drogově závislí jsou v klidu, spolupracují, nemají žádný problém a pak jsou tady ti, kteří jsou nervózní, nespolupracují, někdy bývají i agresivní. Stavby těchto osob jsou ovlivněny právě drogami, jelikož u nich dochází k přeměně osobnosti vlivem drogy. Zrovna nedávno jsme tady měli jednoho uživatele, který byl chvíli v pohodě, pak začal vyvádět a vyhrožovat, pak se zase uklidnil, jak říkám, někdy je to opravdu těžké.“

6) Dochází k častější recidivě u drogově závislých osob, než u osob, které drogy neužívají?

„Tak samozřejmě ano. Většinou se jedná o drogově závislé osoby, které nechodí do práce a potřebují si opatřit finanční prostředky pro nákup drogy. Když to srovnám s vlastním pohledem tak osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu, se ke kriminálnímu jednání zase vrátí.“

7) Z jakých rodin, či sociálních skupin podle Vás pachatelé drogové trestné činnosti pocházejí?

„Dnes už se nedá říci, že by to bylo takhle rozdělené. Většinou se jedná o osoby nižší a střední třídy, ale není výjimkou, že se drogové kriminality dopouštějí i osoby z vyšších sociálních skupin. Také v této problematice spatřuji větší míru latence.“

8) Setkáváte se často s organizovanými skupinami, které působí v této oblasti kriminality. Pokud ano, můžete uvést stručně příklad z praxe.

„Téměř vždy se jedná více či méně o organizovanou skupinu. K případům vám uvedu některé, které byly zveřejněny i na Černé listině Příbramského Deníku. V nedávné době jsme řešily případ, kdy sedmatřicetiletý muž, který zásoboval dva roky pervitinem narkomany v Příbrami. Navíc na sebe v loňském roce nejméně v šesti případech převedl kradené věci v hodnotě asi 150 tisíc korun, ačkoli si byl vědom, že pocházejí z trestné činnosti. Bral od zlodějů převážně různé nářadí, které pocházelo z vykradených vozidel či garáží v Příbrami nebo v jižních Čechách, ale například i jízdní kolo. Další případ se stal v okolí Příbrami, kdy jsme našli při domovní prohlídce u natipovaného dealera, osm kilogramů marihuany schované v plastových kbelících ve stodole pod senem, kokain, několik tablet tanečních drog a psychotropní látku zvanou speed. Muž nejméně od roku 2011 do současné doby tyto drogy prodával několika osobám. Jeden z odběratelů od něj nakoupil marihuanu nejméně 540x a zaplatil mu celkem přes sto tisíc korun. Tomuto pachateli jsme sdělili obvinění ze zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Dále jsme řešily dvojici mužů, kteří prodávali pervitin. Jednalo se o recidivistu, který byl již v minulosti opakovaně za distribuci metamfetaminu a také marihuany stíhán a souzen. Již dlouhodobě neměl zaměstnání a prodej drog byl pro něj jediný zdroj příjmu. Dalším dvěma lidem, dvaadvacetiletému muži a pětadvacetileté ženě, hrozí až pět let ve vězení, protože s prodejem pervitinu také pomáhali. Kromě finančních obnosů získávali z nelegálního prodeje cigarety, jídlo či protislužbu, například odvoz do Prahy.“

9) Můžete uvést, které jsou dle Vašeho názoru hlavní příčiny užívání drog?

„U některých pachatelů pozoruji, že se drogové kriminality dopouštějí z nudy. To jsou většinou osoby, které pocházejí z vyšší sociálních skupin. Také se často setkávám se členy vrstevnické party, kteří si prostřednictvím drog hledají zábavu. To většinou bývá tak, že někdo do vrstevnické party drogu přinese a ostatní členové, ti kteří nejsou psychicky odolní, začnou užívat pravidelně, a jak se říká: spadnou do toho a nemůžou ven. Rodina je zavrhne, v práci dostanou výpověď, nemají na nájem a tak se začnou dopouštět trestné činnosti, aby si zajistily finanční prostředky.“

10) Můžete uvést některé represivní formy boje v oblasti drogové kriminality, které Policie ČR využívá? Popřípadě jak jsou tyto metody účinné. Zejména legislativa.

„V tomto ohledu jsme my samotní jako policie represivní složkou. Snažíme se působit na osoby, které se již kriminálního jednání dopustily. Také se snažíme vyhledávat trestnou činnost, sbíráme poznatky od policistů, kteří jsou na ulici. V poslední době vyšel závazný pokyn, který upravuje postup policistů, když je řidič pozitivní na drogy. Policisté musí tuto osobu vytěžit, kde a jak k drogám přišla. To je většinou složité protože Vám nikdo narovinu neřekne, kde drogy získal. Někdy se ale poštěstí. V rámci legislativy působíme na základě zákona o policii, trestního řádu, trestního zákona, zákon o přestupcích, zákon o návykových látkách, dále jsou to nařízení vlády, mezinárodní úmluvy a spoustu dalších. Pokud se budeme bavit o účinnosti legislativy, je dle mého názoru příliš malá. Vedle represe se snažíme jako policie na osoby působit i preventivně.“

11) Můžete uvést některá preventivní opatření, které Policie ČR nejčastěji využívá v oblasti drogové kriminality. Popřípadě jak jsou tyto opatření účinná.

„Na prevenci se zaměřují policisté, kteří spolupracují s některými orgány obce či kraje. Tito policisté pak sjednávají besedy ve školách a zájmových kroužcích, kde přednášejí jak se vyvarovat užívání drog, jak jsou drogy nebezpečné, jak dopadají uživatelé drog a také jaké má užívání drog důsledky na osobní život uživatele. Myslím si, že ta účinnost není taková, ale když si užívání drog rozmyslí alespoň jeden člověk, můžeme mluvit o úspěchu. Prevence je také zaměřena na majitele různých chat, objektů a celkové občanů, aby nedávali příležitost zlodějům, kteří se chtějí na jejich majetku obohatit. Také ve Středočeském kraji probíhají různá opatření policistů, kdy se provádí kontrola objektů a osob v závadovém prostředí.“

12) Máte nějaké vlastní návrhy, jak by se dalo účinněji bojovat proti drogové kriminalitě? Uveďte návrhy, a to dle Vašeho názoru od možného nejúčinnějšího po méně účinné.

„Já osobně bych navrhoval přísnější tresty, jak u trestných činů, tak i u přestupků, jelikož vše začíná u mladých lidí. Další věcí je vysoká míra tolerance společnosti vůči drogám, zejména u marihuany. Ta doba, kdy obsah účinné látky byl minimální, je už dávno pryč a lidé se stávají na marihuaně závislí. Můj vlastní návrh je takový, že by se zejména mladistvé osoby, které se dopustily jakéhokoliv protiprávního jednání mírnější závažnosti, v rámci trestu, šly podívat do věznice, jak to tam vypadá

a co je v případě pokračování zavadového jednání čeká. Účinnost takového trestu by se jistě neprojevila pouze u drogové kriminality.“

5.1.1 Hodnocení získaných informací

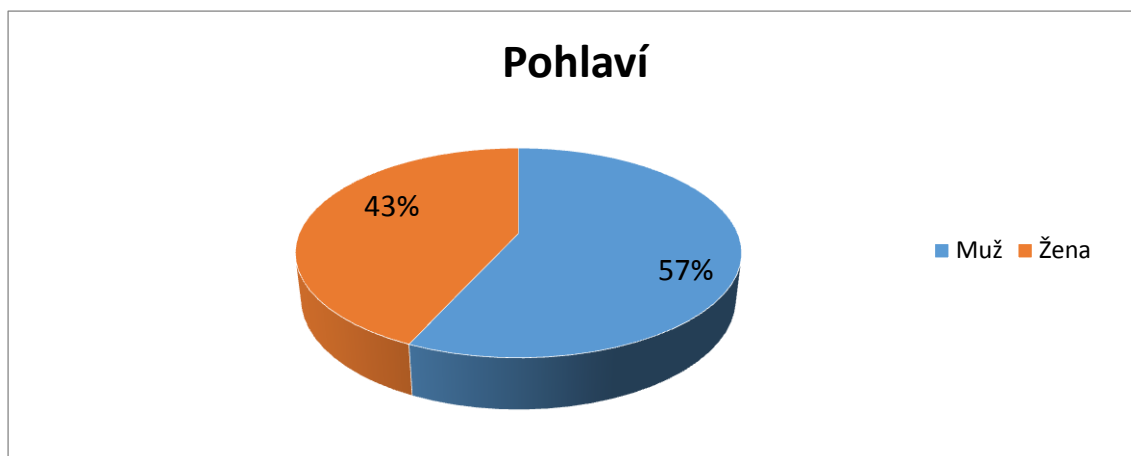
Z provedeného rozhovoru je patrné, že se kriminalisté z územního odboru Příbram v rámci problematiky drogové kriminality nejčastěji setkávají s distribucí a výrobou látek obsahujících OPL. Také nelze přesně určit, jaká skupina osob se nejčastěji dopouští drogové trestné činnosti, jelikož se kriminalisté setkávají se všemi věkovými kategoriemi a to od dětí až po důchodce. Z rozhovoru také vyplynulo, že u tohoto druhu kriminality dochází k častější recidivě a to jak u primární, tak u sekundární drogové trestné činnosti. Co se týče pachatelů, ti pocházejí ze všech sociálních skupin a práce s nimi není jednoduchá vzhledem k jejich závislosti. Za hlavní příčiny drogové kriminality jsou považovány dle kriminalisty: vrstevnická parta a nuda. V rámci represe působí samotní policisté a na prevenci se zaměřují ve spolupráci s dalšími orgány státní správy a samosprávy. Jako opatření je kriminalistou navrhováno zpřísnění trestů u trestných činů i u přestupků, dále pak alternativní trest návštěvy věznic provinilými mladistvými pachateli méně závažné trestné činnosti. Všechny tyto získané informace budou použity v následující kapitole, kde se bude řešit problematika návrhu opatření.

5.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření mělo za úkol získat názory na problematiku týkající se drogové kriminality od občanů. Dotazník byl umístěn v prosinci roku 2015 na portál vyplňto.cz, kdy dotazník vyplnilo 250 respondentů, čímž byla získána kvalitní data od široké skupiny veřejnosti. Získané informace z dotazníkového šetření jsou dále použity v následující kapitole, která se zabývá návrhem opatření na pozitivní ovlivnění drogové kriminality.

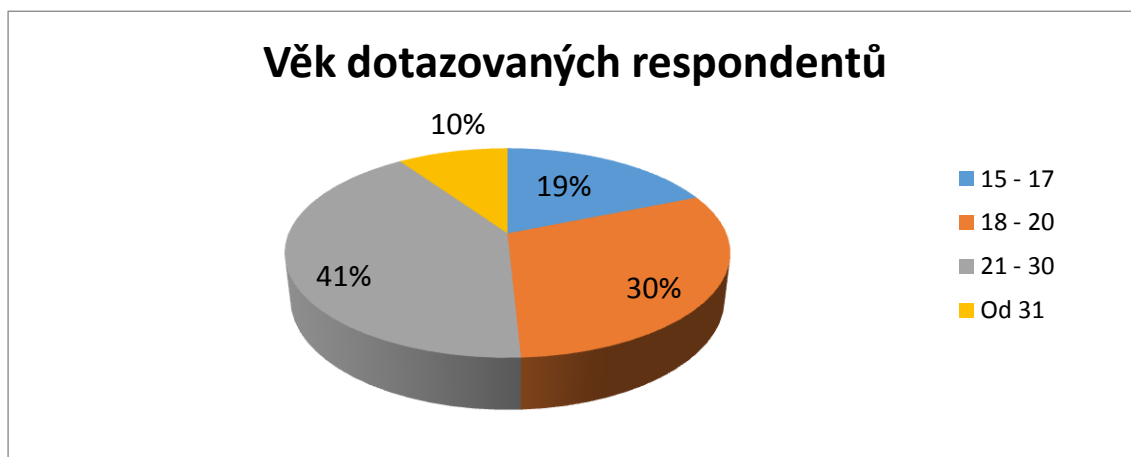
V grafu č. 6 je znázorněno zastoupení mužů a žen, kteří na dotazník odpovídali. Z grafu je možné vyčíst, že dotazník vyplnilo více mužů než žen. Muži byli zastoupeni 57 % (142 respondentů) a ženy 43 % (108 respondentů).

Graf č. 6

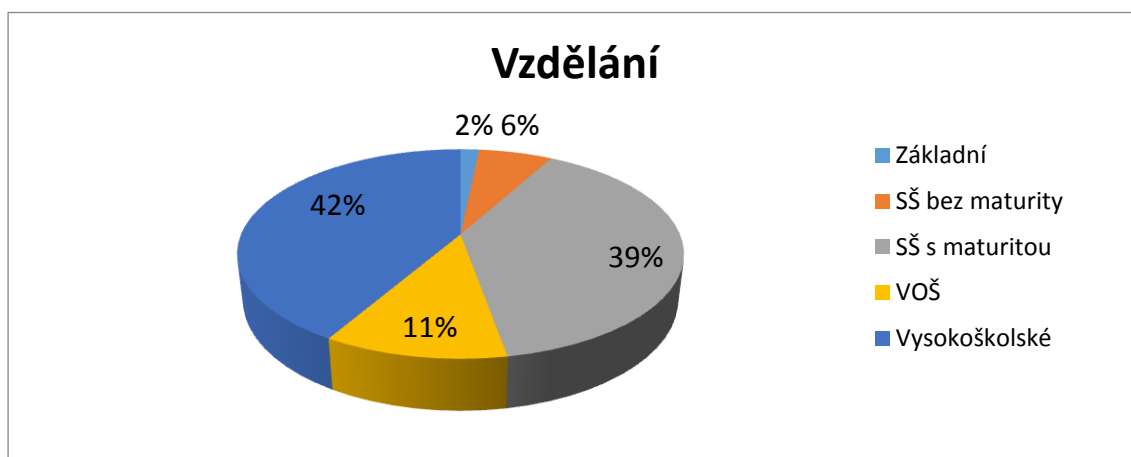
V grafu č. 7 je znázorněn věk respondentů. Nejvíce zastoupenou věkovou skupinou respondentů je 21 – 30 let a to 41% (103 respondentů). Druhou nejzastoupenější skupinou jsou osoby ve věku 18 – 20 let a to 30 % (76 respondentů). Následují osoby ve věku 15 – 17 let (47 respondentů). Nejméně zastoupenou věkovou skupinou jsou osoby ve věku nad 31 let (24 respondentů).

Graf č. 7

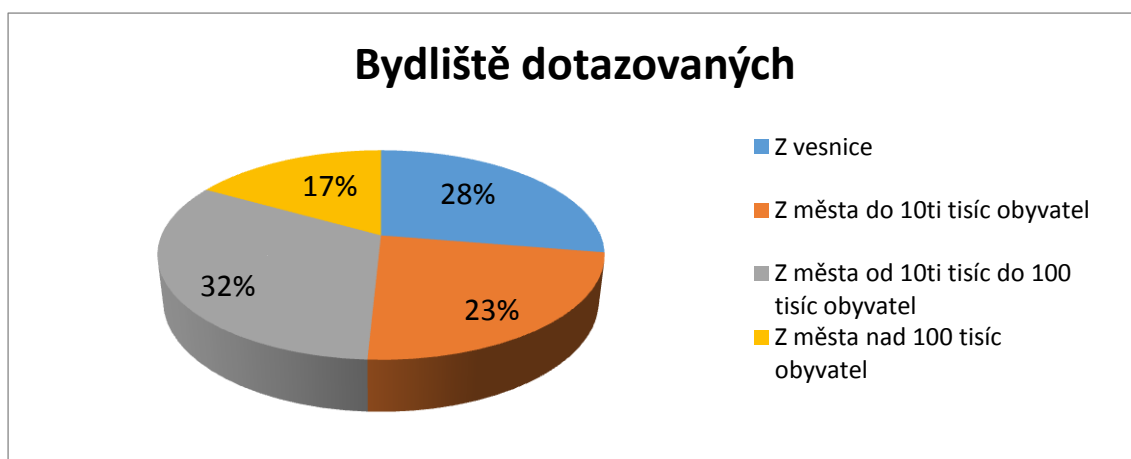
V grafu č. 8 je znázorněno vzdělání respondentů. Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů má vysokoškolské vzdělání 42 % (104 respondentů). Druhou nejzastoupenější skupinou jsou osoby se střední školou s maturitou 39 % (98 respondentů). Třetí skupinou jsou absolventi vyšší odborné školy 11 % (28 respondentů). Následuje 6 % (16 respondentů), kteří mají střední školu bez maturity a nejméně osob je zastoupeno se základním vzděláním 2 % (4 respondenti).

Graf č. 8

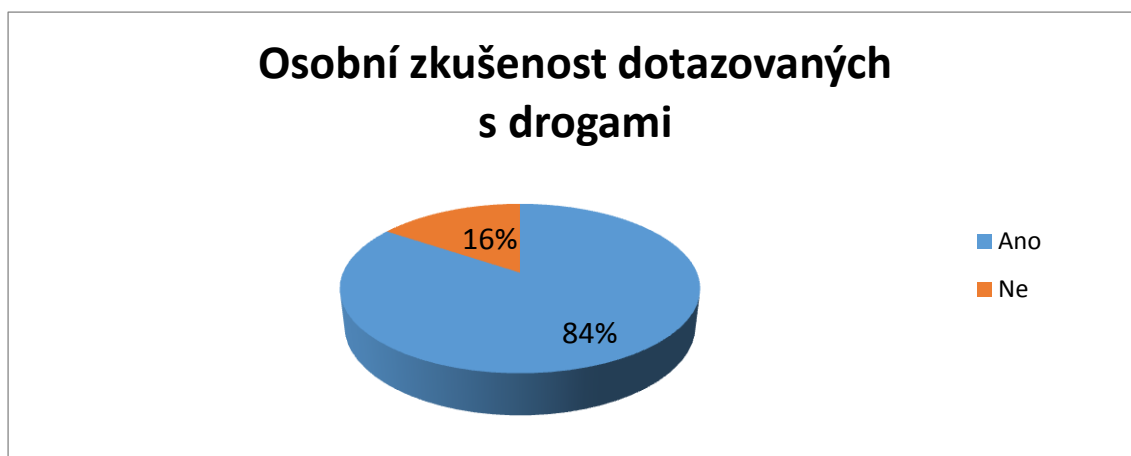
V grafu č. 9 je znázorněna lokalita, kde osoby žijí. Dotazníkové šetření vyplnilo nejvíce osob žijících ve větších městech od 10ti tisíc do 100 tisíc obyvatel 32 % (81 respondentů). Následují osoby žijící ve vesnicích 28 % (69 respondentů). Dále osoby z měst do 10ti tisíc obyvatel 23 % (58 respondentů). A 17 % (42 respondentů) osob žijících v městech nad 100 tisíc obyvatel.

Graf č. 9

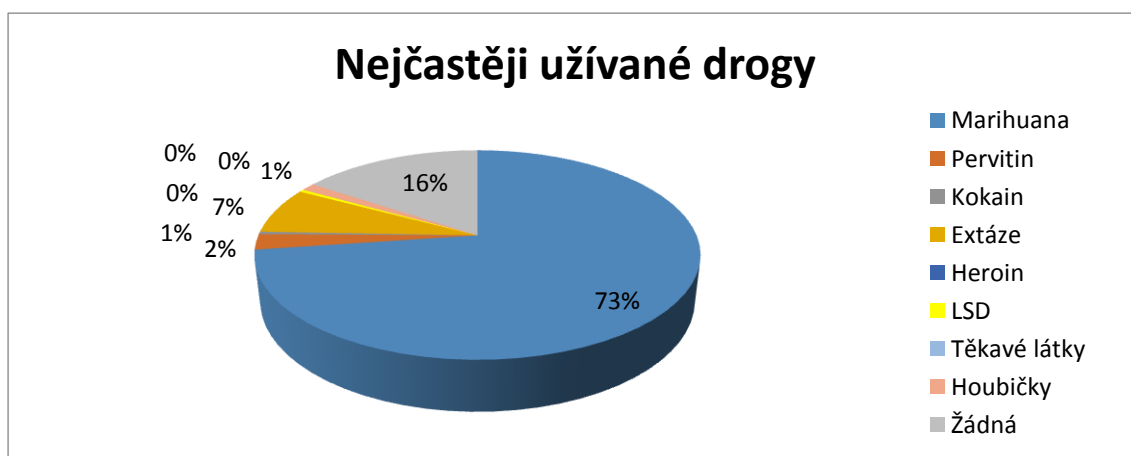
V grafu č. 10 odpovídali respondenti na dotaz, ohledně osobní zkušenosti s drogami. Na dotaz zda mají respondenti zkušenost s drogami, odpovědělo kladně 84 % (211 respondentů). Zbýlých 16 % (39 respondentů) odpovědělo, že takovou zkušenost nemá.

Graf č. 10

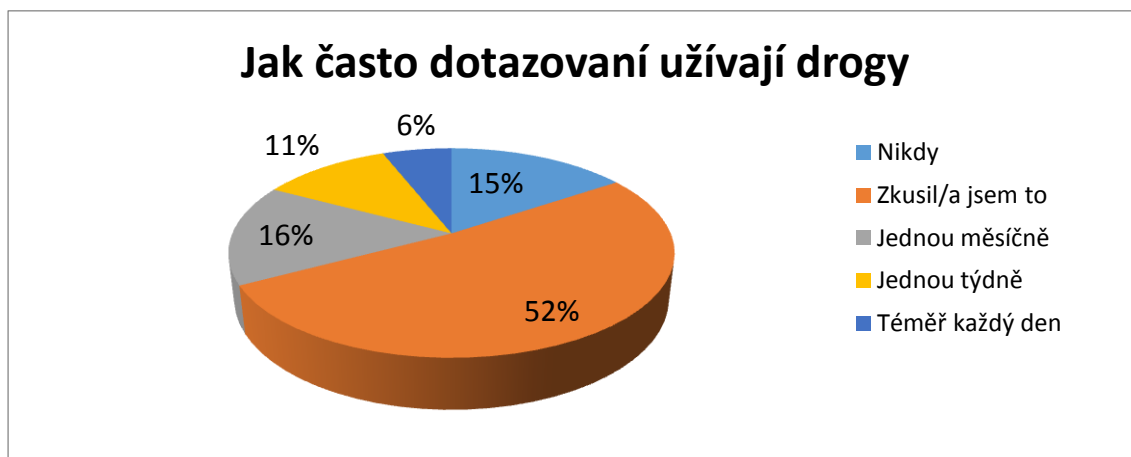
V grafu č. 11 jsou znázorněny drogy, se kterými mají nejčastější zkušenost respondenti z předcházející otázky. Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů 73 % (182 respondentů) odpovědělo, že má zkušenost nejvíce s marihuanou. Dále respondenti označili, že mají nejčastější zkušenost s extází 7 % (18 respondentů). Dále 2 % (6 respondentů) s pervitinem. Stejné zastoupení v grafu má kokain 1 % (1 respondent) a LSD 1 % (1 respondent). Ani jeden z respondentů neoznačil, že má nejčastější zkušenost s heroinem a těkavými látkami. V zastoupení je zde i ta skupina respondentů, která uvedla, že nemá žádnou zkušenost s drogami 16 % (39 respondentů).

Graf č. 11

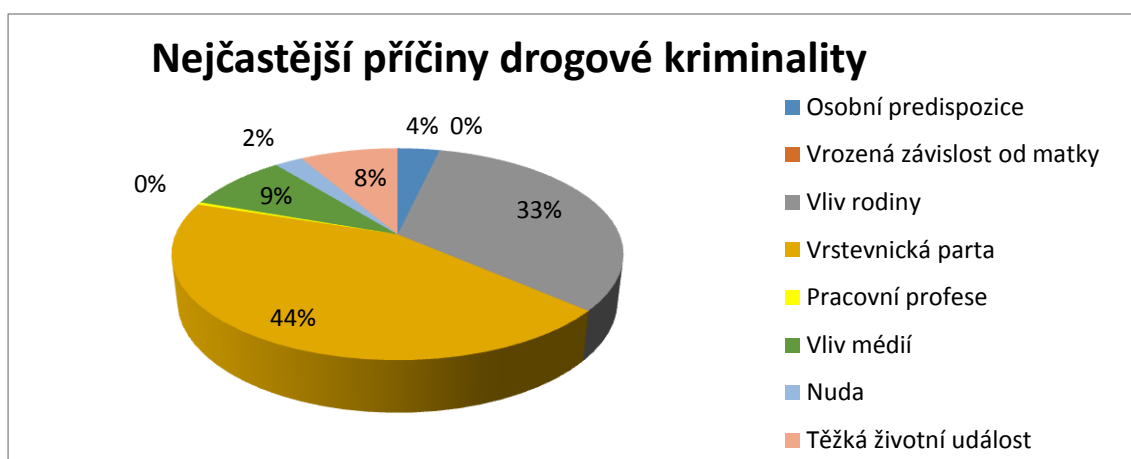
Graf č. 12 vyjadřuje intenzitu užívání drog respondentů, kdy 52 % (129 respondentů) odpovědělo, že drogu zkusilo, dále jsou zde zastoupeni ti, kteří užívají drogy jednou měsíčně a to 16 % (40 respondentů). Z předcházející otázky je zde zastoupeno 15 % (39 respondentů), kteří nikdy drogu neužili. Jednou týdně užívá drogy 11 % (28 respondentů) a 6 % (15 respondentů) užívá drogy téměř každý den.

Graf č. 12

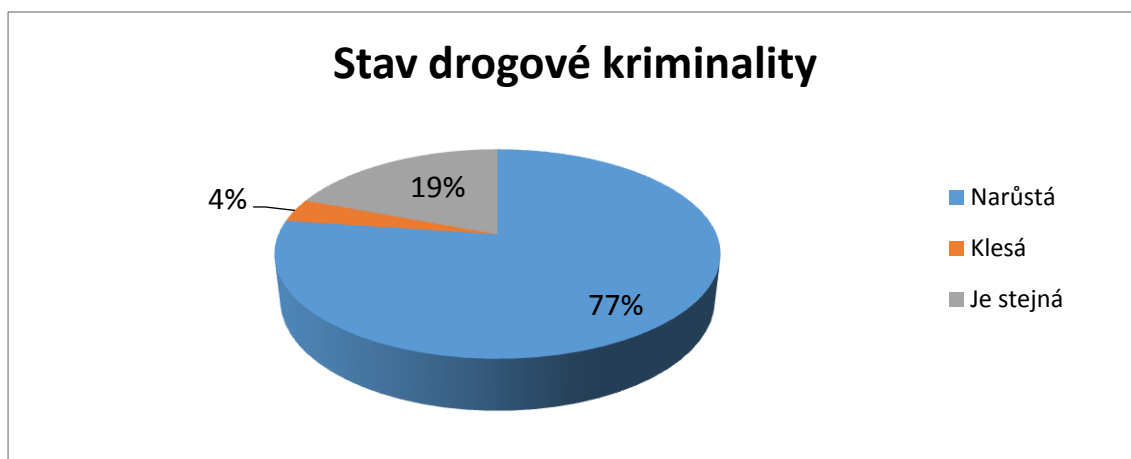
V grafu č. 13 je znázorněna odpověď respondentů na dotaz, jaká je podle nich nejčastější příčina drogové kriminality. Z grafu je patrné, že nejvíce respondentů chápe jako nejčastější příčinu drogové kriminality vliv vrstevnické party 44 % (109 respondentů). Následují s 33 % (82 respondentů) ti, kteří označili rodinu. Dále s 9 % (22 respondentů) označilo jako příčinu vliv médií. Dalším vlivem s 8 % (21 respondentů) je těžká životní událost.

Graf č. 13

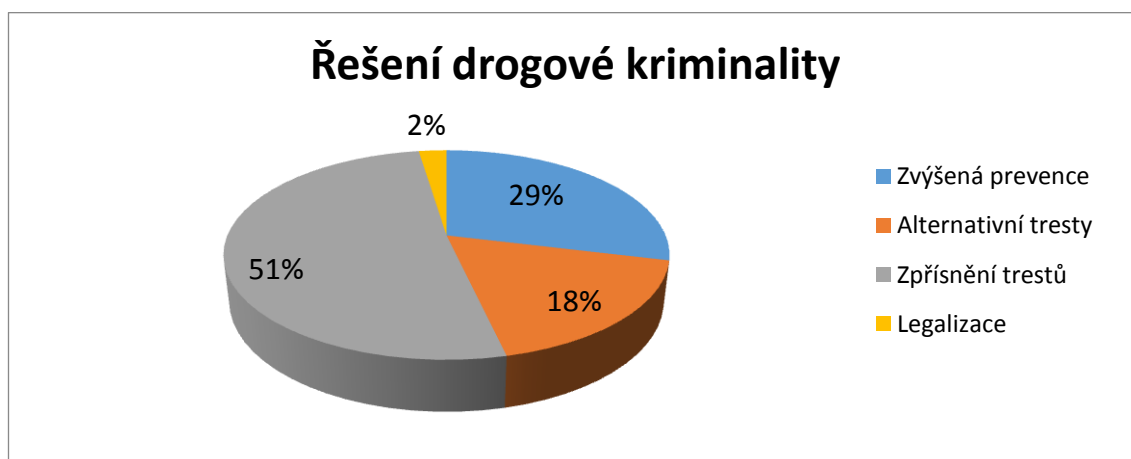
Dále v tomto grafu označili respondenti 4 % (9 respondentů) za příčinu drogové kriminality osobní predispozici. Jako příčinu „nudu“ označilo 2 % (6 respondentů). Pracovní profesi označil pouze jeden respondent a nikdo neoznačil za vliv vrozenou závislost dítěte od matky.

Graf č. 14

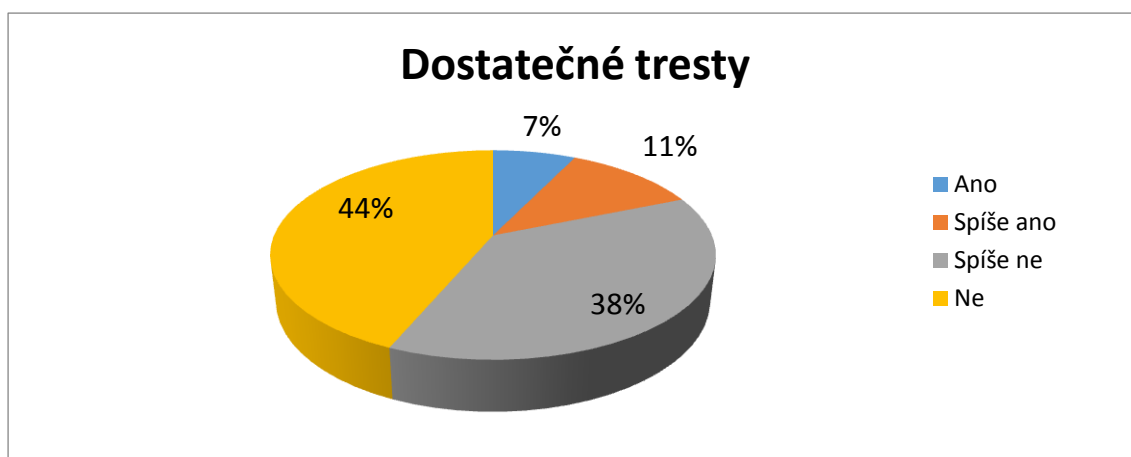
V grafu č. 14 je vyjádřen názor na stav drogové kriminality, kdy respondenti odpovídali v 77 % (193 respondentů), že drogová kriminalita narůstá, dále 19 % (48 respondentů) si myslí, že drogová kriminalita je stejná a pouze 4 % (9 respondentů) si myslí, že drogová kriminalita klesá.

Graf č. 15

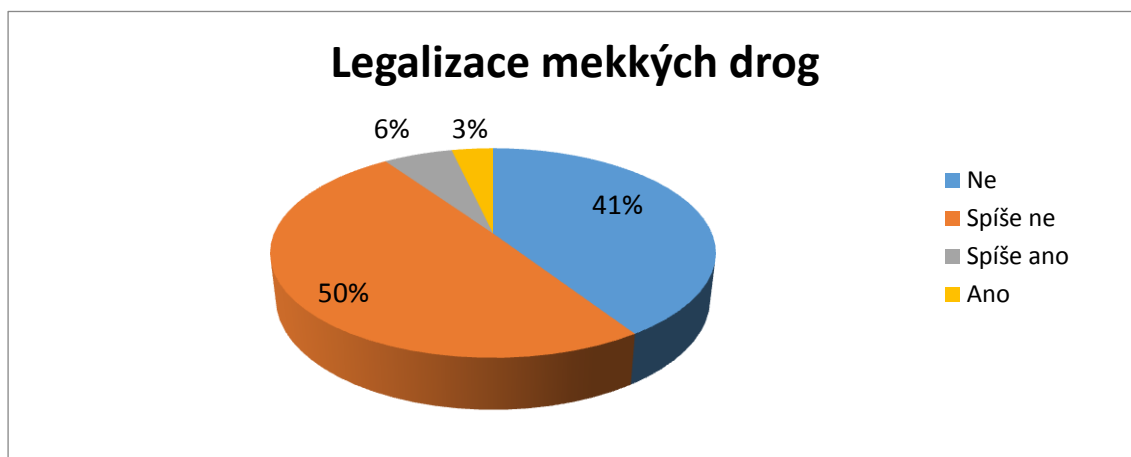
V grafu č. 15 je řešena problematika týkající se řešení drogové kriminality, kdy 51 % (128 respondentů) označilo za řešení drogové kriminality zpřísnění trestů. Dále pak 29 % (72 respondentů) by zvýšilo prevenci. K alternativním trestům se přiklání 18 % (44 respondentů) a k legalizaci drog 2 % (6 respondentů).

Graf č. 16

V grafu č. 16 jsou vyhodnoceny odpovědi respondentů na dotaz, zda jsou tresty pro osoby páchající drogovou trestnou činností dostačující, kdy 44 % (109 respondentů) odpovědělo, že nejsou, dále 38 % (94 respondentů) odpovědělo, že spíše nejsou dostačující. Kladná odpověď je zaznamenána v 11 % (29 respondentů), kteří si myslí, že jsou tresty spíše dostačující a 7 % (18 respondentů) si myslí, že tresty ukládané v rámci drogové problematiky jsou dostačující.

Graf č. 17

Graf č. 17 znázorňuje odpovědi respondentů na otázku, zda by se měly legalizovat měkké drogy, jako je například marihuana. S legalizací měkkých drog zásadně nesouhlasí 41 % (102 respondentů). K odpovědi spíše ne se přiklonilo 50 % (124 respondentů). Jak je patrné, nejméně zastoupené jsou kladné odpovědi, kdy 6 % (15 respondentů) odpovědělo spíše ano a 3 % (9 respondentů) si přeje legalizaci měkkých drog.

5.2.1 Hodnocení získaných informací

Vzhledem k provedenému dotazníkovému šetření se podařilo získat kvalitní data od široké veřejnosti. Nejvíce zarážejícím faktem je ten, že se většina dotazovaných osob setkala s drogami. Tento fakt může být dán jednoduchou finanční i hmotnou dostupností drog jak zmiňoval i kriminalista v rozhovoru. Další zajímavostí je, že nejčastěji užívanou drogou je marihuana, což také potvrdil kriminalista. Také byla v dotazníku často zmiňovaná i extáze, která je oblíbená u mladších lidí, kteří chodí na různé diskotéky či festivaly. Oproti informacím z řízeného rozhovoru respondenti méně často zmiňují pervitin. To může být dáno množstvím vzdělaných respondentů. Zmiňovaná intenzita také není v dotazníku obzvláště zastoupena, kdy z 250 respondentů uvedlo pouze 15, že drogu užívají téměř denně a to jsou především uživatelé marihuany. Co se týče názoru respondentů na příčiny kriminality, je největším vlivem vrstevnická parta a rodina. Stejný názor má i kriminalista, avšak v otázce „nudy“ se tyto názory rozcházejí. Jak potvrdily statistické údaje, drogová kriminalita opravdu narůstá a názor většiny dotazovaných respondentů je stejný. Řešením drogové kriminality by podle respondentů bylo zpřísnění trestů a zvýšení prevence. Kriminalista měl stejný názor mimo prevenci, kdy místo ní uvedl alternativní trest. Naprostá většina respondentů si myslí, že tresty ukládané za drogovou kriminalitu nejsou dostačující, což koresponduje s předchozím názorem na řešení drogové kriminality. V médiích často probíraná problematika legalizace některých drog je vážným tématem. Názorem respondentů je, že by se měkké drogy neměly legalizovat, kdy takto odpověděla naprostá většina dotazovaných.

6 Navrhovaná opatření

Jedním z cílů bakalářské práce je návrh opatření, které by pozitivně ovlivnilo drogovou kriminalitu a proto je na tuto problematiku vymezena samostatná kapitola, která se touto problematikou zabývá. Jak již bylo zmíněno, pro návrh opatření pro pozitivní ovlivnění drogové kriminality práce vychází z provedeného rozhovoru, dotazníkového šetření a studované literatury. Veškeré informace získané těmito prostředky byly podrobně zhodnoceny, konzultovány a z těchto dat vyplývají následující opatření.

Jak bylo zjištěno z rozboru statistických údajů a řízeného rozhovoru s kriminalistou je nutné se zaměřit na osoby, které byly propuštěny z výkonu trestu odnětí svobody. K pozitivnímu ovlivnění těchto osob by přispělo **zřízení organizace, která by se zaměřovala na osoby právě propuštěné z výkonu trestu**, aby se dokázaly co nejrychleji začlenit mezi občany a také jim zprostředkovat nějakou práci. Co se týče užívání drog, tak by se osoby měly kontrolovat různými vyšetřeními, zda drogy neužívají a z porušení vyvodit nějaké důsledky. Ze získaných informací také vyplývá, že v nápravných zařízeních není těžké opatřit si drogy, a proto by bylo dobré zřídit institut, který osobám ve věznicích pomůže s odvykáním. Pokud je zmiňována recidiva, dále je nutné zvážit, zda vyhlášené amnestie jsou dobrým řešením či nikoli. Ze statistických údajů jasně vyplývá, že udělená amnestie nebyla ku prospěchu, spíše naopak.

Z provedeného rozhovoru a dotazníkového šetření jasně vyplývá, že udělované tresty za drogovou kriminalitu nejsou dostačující. **Zpřísnění trestů** v této oblasti by mohlo pozitivně ovlivnit drogovou trestnou činnost. Zpřísnění se týká i trestů za přestupky v oblasti drogové problematiky. Jakékoliv množství, ať už se to týká držení či pěstování rostlin, by mělo být trestným činem a ne přestupkem jako je tomu doposud. Toto řešení by se projevilo v dlouhodobém výhledu z hlediska množství uživatelů. Vzhledem k tomu, že s drogami začínají mladí lidé a je to mezník mezi následným kriminálním jednáním, je nutné zaměřit pozornost právě na tuto skupinu osob, jak vyplynulo z rozhovoru s kriminalistou. I kriminalistou zmiňovaný **alternativní trest**, kdy by osoby dopouštějící se drobné kriminality navštěvovaly v rámci trestu věznice nebo podobná zařízení, aby viděly, jak mohou dopadnout, pokud se budou dopouštět trestné činnosti. To samé by mohlo fungovat i u uživatelů měkkých drog, kteří by

navštěvovali léčebny, aby viděli, jak droga dokáže změnit člověka. V léčebnách by pak mohli k návštěvníkům promlouvat pacienti, kteří se sem díky drogám dostali.

Z dotazníkového šetření a z rozhovoru vyplynuly za nejčastější příčiny drogové kriminality vliv rodiny a vrstevnická parta. Vzhledem k rodinám by se měl **vytvořit častější dohled od sociálních pracovníků**, kteří v této oblasti působí. V současné době vznikají sdružení, která se věnují mladým osobám pocházejících z disfunkčních rodin, kde se s dětmi snaží pracovat a komunikovat tak, aby jedinec našel své priority a vedl se k řádnému životu. Těchto sdružení je ale velice málo, a proto by se měl jejich počet navýšit. Ohledně vrstevnických part, které drogami zahánějí nudu, je nejlepším řešením sport. Vzhledem k finanční situaci, si ho někteří rodiče bohužel nemohou dovolit pro své děti, a proto by bylo dobré zajistit finanční prostředky od státu či fondů. Nyní fungují dotace na sport z výherních automatů, avšak tyto prostředky nejsou dostačující. Aby byly dotace vyšší, bylo by dobré odvádět část peněz i z daní třeba na alkohol a cigarety.

Preventivní činností, jak bylo zjištěno z rozhovoru, se zabývá mnoho státních i nestátních institucí. Také v této oblasti by bylo dobré **navýšit počty besed prováděných na školách jak na základních tak i na středních**. V rámci těchto sezení by se měli přednášející pracovníci zaměřit především na důsledky užívání drog. Média mají v dnešní době obrovskou sílu, a proto je třeba, aby vznikaly různé dokumenty či dokumentární filmy, které by zachycovaly život drogově závislých osob jako je tomu například ve filmu Katka. Tyto dokumenty by pak byly promítány v televizi či přímo ve školách v rámci výuky.

6.1 Hodnocení

Většina zmiňovaných opatření již existuje, avšak jejich účinnost není tak veliká. V budoucnu je třeba, aby došlo k jejich zdokonalení. Jako všude je v oblasti pozitivního působení na jakoukoliv kriminalitu otázka finančních prostředků, které dokáže stát na tuto problematiku vyčlenit. Pokud bude peněz dostatek, dokážou se vytvořit taková opatření, která budou více účinná, než stávající. Problematika legalizace marihuany nebyla v kapitole rozebrána, jelikož ani v dotazníkovém šetření nebyl tento názor podpořen. Jedinou výhodou legalizace, by byl finanční přínos do státní pokladny za stanovenou daň. Legalizace by pozitivně ovlivnila statistiky kriminality v důsledku změny legislativy, avšak pouze z krátkodobého hlediska. Také je otázkou zda by se nenavýšil počet řidičů, kteří by řídili pod jejím vlivem.

Závěr

Na samotném počátku bakalářské práce jsou stanoveny cíle, které mají zasvětit čtenáře do problematiky ohledně drogové kriminality. Jelikož je tento druh kriminality velice obsáhlý, práce se zaměřuje přímo na nealkoholovou toxikomani. Hlavním cílem bakalářské práce bylo objasnit a charakterizovat drogovou kriminalitu se zaměřením na nealkoholovou toxikomani a dále na její příčiny. Pro dosažení tohoto cíle bylo čerpáno z odborné literatury a z dostupných bulletinů. V rámci tohoto cíle byly zjištěny základní informace a poznatky o drogové kriminalitě. Vedle vymezených pojmů byly v práci uvedeny jednotlivé druhy drog a jejich vlivy na jedince. Dále práce nahlížela do historie v datech, což je velice zajímavým tématem. Součástí hlavního cíle byl rozbor jednotlivých příčin drogové kriminality. Tento rozbor dále sloužil k objasnění další problematiky, zejména zjištěných informací z provedených metodik a pro návrh opatření. V této části práce se také objevily informace z některých zajímavých internetových zdrojů. Celá úvodní část práce byla zpracována tak, aby čtenář získal přehled a mohl pochopit problematiku řešenou ve druhé části práce.

Ve druhé části práce byla řešena samotná problematika výzkumu a hodnocení získaných informací. Dílčím cílem práce bylo porovnat drogovou kriminalitu ve Středočeském kraji s kriminalitou celé České republiky a v případě zjištění rozdílností se pokusit objasnit důvody těchto rozdílností. Pro dosažení tohoto cíle bylo čerpáno z policejních statistik. Nejzásadnějším zjištěním bylo, že drogová kriminalita, jak primární tak sekundární, stoupá a fakt, že největší vliv na dynamiku drogové trestné činnosti měla zmiňovaná amnestie vyhlášená prezidentem. Z porovnávání grafu vývoje primární a sekundární drogové kriminality v České republice a Středočeském kraji nebyly zjištěny žádné zásadní rozdílnosti. Větší rozdíl byl zaznamenán v neprospěch Středočeského kraje u trestného činu Přechovávání OPL pro sebe, což není potěšitelné a zasloužilo by si to další rozpracování ze strany příslušných institucí.

Dalším dílčím cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy statistických dat, dále na základě analýzy informací získaných z řízeného rozhovoru a analýzy informací získaných z dotazníkového šetření navrhnout opatření k pozitivnímu ovlivnění zejména nealkoholové toxikomanie. Jelikož byla těmito prostředky získána kvalitní data, bylo možné navrhnout některá důležitá opatření. Ze všech zmiňovaných zdrojů vyplynulo, že neefektivnějším opatřením by bylo zpřísnění trestů za drogovou trestnou činnost a také zpřísnění postihů za přestupky. Co se navíc týče dotazníkového šetření, tak tímto bylo

mimo jiné zjištěno, že naprostá většina dotazovaných respondentů má zkušenosti s drogami, což je zarážející. Na druhou stranu je potěšitelné, že převážná část respondentů nesouhlasí s legalizací tzv. lehkých drog. Také rozhovorem s kriminalistou byly zjištěny zajímavé informace, především věkový rozsah osob, kteří páchají drogovou trestnou činností.

Bakalářská práce jako celek zasvěcuje čtenáře do problematiky drogové kriminality a proto může být využita při řešení některých otázek týkajících se drog, drogové historie, kriminality, slangových pojmů, represe a prevence. Dále mohou být využity především navrhovaná opatření, která jsou uvedena v druhé části práce. Práce může také přispět, vzhledem ke své struktuře studentům, kteří se touto problematikou zabývají. Vzhledem ke stanoveným cílům bakalářské práce je možné konstatovat, že se je podařilo všechny řádně naplnit.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ABADINSKY, S. H. *Drug Abuse*. 1989. 416 p. ISBN-10: 1285070275
2. HYHLÍK, F., NEKONEČNÝ M. *Malá encyklopedie současné psychologie*. 2.vyd. Praha : SPN, 1977. 340 s. ISBN 14-411-77
3. CHMELÍK, J. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*, 2.vyd. Praha : MVČR 1998. 459 s. ISBN 80-7201-265-7
4. JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Média a společnost*. 1. vyd. Praha : Portál, 2003. 206 s. ISBN 978-80-7367-287-4
5. JURÁKOVÁ, I. *Trestněprávní postih toxikomanů*. Brno : SPFMUB, 1999. 176 s. ISBN 80-210-2234-5
6. KOL., *Drogy – otázky a odpovědi*. Praha : Portál s. r. o., 2007. 200 s. ISBN 978-80-7367-223-2.
7. KOL., *Trestná činnost spojená se zneužíváním drog a formy jejího řešení*. Příručky ministerstva spravedlnosti, svazek 65. Praha: MS, 2002. 689 s.
8. KOL., *Slovník cizích slov*. Praha : Encyklopedický dům, 1995. 251 s. ISBN 80-90-1647-0-6
9. LAŠEK, J. *Komponenty sebehodnocení pubescentů*. 2.vyd., Hradec Králové : Gaudeamus, 2005. 133 s. ISBN 80-7041-103-1
10. NOVOTNÝ, O. A KOL., *Kriminalita mládeže: Studie o mladistvých delikventech*. Praha : SEVT, 1968. 211 s.
11. NOŽINA, M. *Svět drog v Čechách*. Praha: KLP, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X
12. PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha : Atlas, 1994. 85 s. 80-858-0018-7
13. SHAPIRO, H. *Drogy*. Praha : SVOJTKA A CO., S.R.O., 2005. 360s .ISBN 80-7352-295-0.
14. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6
15. SZASZ, T. *Drogy: Historie jedné hysterie*. Praha : Votobia, 1985. 137 s. ISBN 80-7198-201-6.
16. VONDRKA, J. *Smrt jménem zajímavost*. Praha : VYD, 2004. 188 s. ISBN 80-7178-884-8

Elektronické zdroje

1. ČESKO. Středočeský kraj : *Informace o Středočeském kraji* [online]. KR-S © 2009 [cit. 2016 – 01 – 31]. Dostupné z: <<http://www.kr-stredocesky.cz/kraj>>.
2. *Historie drog v ČR*[online]. 2015 [cit. 15. Října 2015] Dostupný z WWW <antidrog.webzdarma.cz>.
3. *Metodický návod k posuzování znaků množství u drogových trestných činů*. NSZ[online]. 2010.[cit. 1. Listopadu 2015]Dostupný z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Soud/soud.aspx?h=1&q=metodick%fd%20n%e1vod>>.
4. *Ceny drog v ČR*[online]. 2015 [cit. 15. Listopadu 2015] Dostupný z WWW<antidrog.webzdarma.cz>.
5. *Drogy a alkohol v těhotenství* [online]. 2015[cit. 15. listopadu 2015]. Dostupný z WWW <<http://www.babyweb.cz/drogy-alkohol-v-tehotenstvi>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015, [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.
2. ČESKO. Zákon č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zák. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015, [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-379>>.
3. ČESKO. Nařízení č. 455/2009 Sb. Nařízení vlády. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015, [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-467>>.
4. Zákon č. 200/1990 Sb. Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Česká republika [online]. 2015, [2015 – 9 – 2] Dostupný z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-200>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Statistiky Policie České republiky
- Statistiky Národní protidrogové centrály

- Bulletin *Drogy a jejich účinky*.

Seznam zkratk

TZ – trestní zákoník

ZOP – zákon o přestupcích

OPL – omamné a psychotropní látky

LSD – diethylamid kyseliny lysergové

THC – tetra hydro cannabinol

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka č. 1 – Vývoj jednotlivých trestných činů spáchaných za vybrané období Česká republika

Tabulka č. 2 – Vývoj jednotlivých trestných činů spáchaných za vybrané období Středočeský kraj

Tabulka č. 3 – Počet skutků spáchaných pod vlivem OPL Česká republika

Tabulka č. 4 – Počet skutků spáchaných pod vlivem OPL Středočeský kraj

Tabulka č. 5 – Index zatíženosti obyvatelstva primární drogovou kriminalitou 2015

Tabulka č. 6 – Index zatíženosti obyvatelstva jednotlivými druhy kriminalitou 2015

Grafy

Graf č. 1 – Vývoj vybraných trestných činů v České republice

Graf č. 2 – Vývoj vybraných trestných činů ve Středočeském kraji

Graf č. 3 – Osoby dopouštějící se drogové trestné činnosti z hlediska jejich státní příslušnosti

Graf č. 4 – Vývoj sekundární drogové kriminality Česká republika

Graf č. 5 – Vývoj sekundární drogové kriminality Středočeský kraj

Grafy dotazníkového šetření

Graf č. 6 – Pohlaví respondentů

Graf č. 7 – Věk respondentů

Graf č. 8 – Vzdělání respondentů

Graf č. 9 – Bydliště dotazovaných

Graf č. 10 – Osobní zkušenost dotazovaných s drogami

Graf č. 11 – Respondenty nejčastěji užívané drogy

Graf č. 12 – Častost užívání drog respondentů

Graf č. 13 – Nejčastější příčiny drogové kriminality

Graf č. 14 – Stav drogové kriminality

Graf č. 15 – Řešení drogové kriminality

Graf č. 16 – Dostatečné tresty

Graf č. 17 – Legalizace měkkých drog

Přílohy

Řízený rozhovor

Řízený rozhovor s policistou pro Bakalářskou práci na téma Drogová kriminalita a její příčiny ve Středočeském kraji. Zaměření rozhovoru na primární a sekundární kriminalitu spojenou s drogami. Seznam otázek:

- 1) Jaká je Vaše náplň činnosti vzhledem k drogové kriminalitě?**
- 2) S jakou trestnou činností spojenou s drogami se na Vašem útvary nejčastěji setkáváte?**
- 3) Myslíte si, že je v dnešní době složité opatřit si nějakou drogu? Popřípadě jaká může být finanční dostupnost?**
- 4) S pachateli jakého věku se nejčastěji setkáváte v oblasti drogové kriminality?**
- 5) Jaká je spolupráce s drogově závislými osobami?**
- 6) Dochází k častější recidivě u drogově závislých osob, než u osob, které drogy neužívají?**
- 7) Z jakých rodin, či sociálních skupin podle Vás pachatelé drogové trestné činnosti pocházejí?**
- 8) Setkáváte se často s organizovanými skupinami, které působí v této oblasti kriminality. Pokud ano, můžete uvést stručně příklad z praxe.**
- 9) Můžete uvést, které jsou dle Vašeho názoru hlavní příčiny užívání drog?**
- 10) Můžete uvést některé represivní formy boje v oblasti drogové kriminality, které Policie ČR využívá? Popřípadě jak jsou tyto metody účinné. Zejména legislativa.**

- 11) Můžete uvést některá preventivní opatření, které Policie ČR nejčastěji využívá v oblasti drogové kriminality. Popřípadě jak jsou tyto opatření účinná.**
- 12) Máte nějaké vlastní návrhy, jak by se dalo účinněji bojovat proti drogové kriminalitě? Uved'te návrhy, a to dle Vašeho názoru od možného nejúčinnějšího po méně účinné.**

Dotazníkové šetření

Tento dotazník je anonymní a je vytvořen za účelem zajistit veřejné mínění o drogové kriminalitě a do jaké míry se dotázaní setkali s tímto fenoménem. Veškeré získané informace slouží pro účely zpracování bakalářské práce. (u každé otázky označte vždy pouze jednu možnost)

1. Vaše pohlaví?
 - Muž
 - Žena

2. Kolik je Vám let?
 - 15 – 17
 - 18 – 20
 - 21 – 30
 - od 31

3. Jaké máte dosažené vzdělání?
 - Základní
 - SŠ bez maturity
 - SŠ s maturitou
 - VOŠ
 - Vysokoškolské

4. Odkud pocházíte?
 - Z vesnice
 - Z města do 10 tis. obyvatel
 - Z města od 10 tis. do 100 tis. obyvatel
 - Z města nad 100 tis. obyvatel

5. Máte zkušenosti s drogami?
 - Ano
 - Ne

6. Pokud ano, s jakou drogou nejvíce?
 - Marihuana

- Pervitin
- Kokain
- Extáze
- Heroin
- LSD
- Těkavé látky (Toluen, aceton)
- Jiná látka (jaká?).....

7. Jak často drogy užíváte?

- Nikdy
- Zkusil/a jsem to
- Jednou měsíčně
- Jednou týdně
- Téměř každý den

8. Jaká je podle Vás hlavní příčina užívání drog?

- Osobní predispozice
- Vrozená závislost dětí od matky narkomanky
- Vliv rodiny
- Vrstevnická parta
- Pracovní profese
- Vliv médií
- Jiný důvod (jaký?).....

9. Jak vnímáte stav drogové kriminality v posledních 10ti letech?

- Narůstá
- Klesá
- Je stejná

10. Jak byste řešili drogovou kriminalitu?

- Zvýšení prevence
- Alternativní tresty
- Zpřísnění trestů
- Jinak (jak?).....

11. Myslíte si, že jsou tresty spojené s drogovou kriminalitou dostačující?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

12. Měly by se podle Vás tzv. „měkké drogy“ (např. marihuana) legalizovat?

- Ne
- Spíše ne
- Spíše ano
- Ano